

VINERI 18 AUGUST 2000 • ANUL III [L] NR. 33

FOAIA

ONDAT ÎN 1951

20 FORMII

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Romeo & Julieta

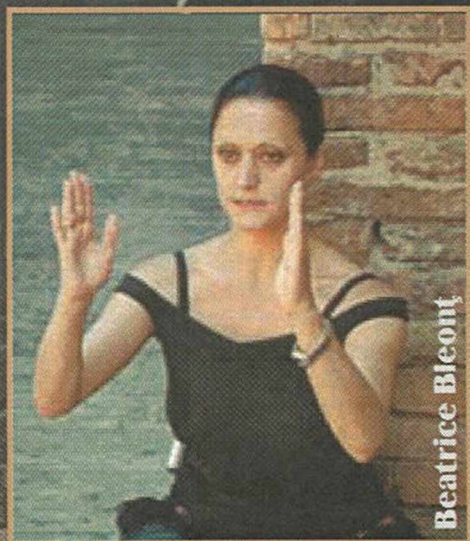
(Scena 5)

Julieta

Vrei să pleci? Departe-i ziua încă!
Privighetoarea fu, nu ciocîrlia,
Ce-ți săgetă auzul sperios.
Ea cîntă noaptea colea, între rodii,
O, crede-mă iubitul meu, a fost
Privighetoarea...

Romeo

A fost ciocîrlia...
Ea, care-i solul dimineții, nu
Privighetoarea... Vezi, iubita mea,
Lumina cea pîzmasă ce țivește
Și norii îi desparte-n răsărit.
Și-a mistuit opaitele noaptea,
Pe culmile ce fumegă răsare
Voioasa zi... Atîrnă de plecare
Viața mea. Întîrzierea-i moartea!

Beatrice Bleont

Romeo și Julieta, tineri ai zilelor noastre
Regele Ștefan cel Sfînt și Ortodoxia
Trebuie să te adaptezi, dar fără să uiți...

CALENDAR ORTODOX

21 august, luni – Sf. Ap. Tadeu; Sf. Mc. Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul și Venust
22 august, marți – Sf. Mc. Agatonie, Antuza, Zotic, Irineu și Or
23 august, miercuri – Sf. Mc. Lup și Irineu, episcopul Sirmului (Odovania Praznicului Adormirii Maicii Domnului)
24 august, joi – Sf. Sfințit Mc. Eutihie, ucenicul Sfântului Ap. și Ev. Ioan
25 august, vineri – † Aducerea moaștelor Sfântului Ap. Vartolomeu; Sf. Ap. Tit
26 august, sâmbătă – Sf. Mc. Adrian, Natalia și Atic
27 august, duminică – Cuv. Pimen; Sf. Mc. Fanurie și Osie, Duminica a X-a după Rusalii (Vindecarea lunaticului); Ap. I Cor. IV, 9-16; Ev. Matei XVII, 14-23; Glas 1; Voscr. 10

AGENDĂ

21 august

1723 – s-a stins din viață *Dimitrie Cantemir*, clasic al literaturii române, autor al primului roman românesc, „Istoria ieroglifică”, operă de mare virtuozitate stilistică. A fost domnitor al Moldovei, consilier al țarului Petru cel Mare, membru al Academiei din Berlin.

22 august

1890 – s-a stins din viață, la Mircești, *Vasile Alecsandri*, reprezentant de frunte al revoluției de la 1848 din Moldova, luptător pentru Unire, personalitate politică marcantă și diplomat care a militat pentru creșterea prestigiului României în Europa. Cel mai reprezentativ scriitor al generației de la 1848, Alecsandri a lăsat o operă vastă, multilaterală, îmbrățișând o jumătate de secol de furtunoasă dezvoltare a culturii naționale române.

23 august

1924 – s-a născut, la Oradea, scriitorul *Paul Everac*.
1948 – s-a născut, la București, *Andrei Pleșu*, fostul ministru de externe al României. A fost ministru al culturii între 28 decembrie 1989 și 16 noiembrie 1991, când a demisionat ca urmare a refuzului Guvernului Român de a permite intrarea în țară a Regelui Mihai. Pleșu a spus atunci că, deși nu este monarhist, nu poate accepta ca un cetățean român – Regele Mihai – să nu poată să intre în propria lui țară. *Andrei Pleșu* este în prezent director al săptămânalului „Dilema”, editat de Fundația Culturală Română.

24 august

1820 – moare, la Lvov, *Ion Budai Deleanu*, cărturar iluminist, primul scriitor modern al literaturii române, autor al poemului eroic-comic „Țiganiada”, din 1812.
1838 – se stinge din viață autorul imnului național al Ungariei, poetul *Kölcsey Ferenc*.
1842 – este depusă piatra de temelie a Podului cu Lanțuri din Budapesta.

25 august

1907 – moare, la Cîmpina, *Bogdan Petriceicu Hașdeu*, enciclopedist, istoric, lingvist, folclorist, poet și prozator. A fost unul dintre cei mai de seamă filologi români, creator original în domeniul teatrului, precursor al prozei moderne. Opera lui cea mai populară este drama istorică „Răzvan și Vidra” (1867).

26 august

1907 – se stinge din viață, la Oradea, *Iosif Vulcan*, întemeietorul revistei „Familia”, calitate în care a descoperit și promovat valori ale literaturii române: M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga, etc.

27 august

1770 – s-a născut filosoful german *G. W. F. Hegel*.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Un grup de chitighăzeni
la Balaton

Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz a organizat pentru membrii acestei organizații civile, în perioada 4-8 august a.c., o excursie la Fonyód. În cele 4 zile, participanții au avut programe libere, unii au vizitat localitățile din apropiere, alții au participat la excursii cu vaporul. Drumul, subvenționat

de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” a fost și o răsplată pentru membrii corului „Viva la musica” din acest sat bichișean, pentru munca depusă în întregul an – am aflat de la *Ștefan Crișan*, membru al formației corale din Chitighaz.

A. B.

Bucureștiul, mai scump
decît Budapesta

Agenția londoneză Economist Intelligence Unit publică o listă a capitalelor și metropolelor lumii. Conform topului realizat, cele mai scumpe două orașe ale lumii sînt amîndouă în Orientul Îndepărtat, anume, două orașe nipone, Tokio, capitala Japoniei, iar pe locul doi: Osaka. Locul trei este ocupat de orașul Hongkong. Lista acestor aprecieri pornește de la etalonul New York. Cheltuielile de trai din acest oraș se iau drept norma de 100. Față de acest procentaj se raportează prețurile și cheltuielile celorlalte orașe mari din lume. În acest fel, Tokio a primit calificativul de 165%, iar pe locul doi Osaka, cu 164%. Dintre capitalele europene, Londra este cea mai costisitoare, cu 107%. Bucureștiul și-a îmbunătățit pozițiile, printr-o scădere de 49% a prețurilor, ajungînd de la locul 112, din anul trecut, pe poziția 119. Pe lista care cuprinde 127 de orașe, Budapesta e pe locul 122, la egalitate de puncte cu Karachi, capitala

Pakistanului. În acest fel este una dintre cele mai ieftine capitale din răsăritul Europei.

Multe cursuri de limbă
puține cursuri cu acreditare

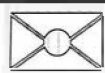
Mai ales acum, în timpul vacanței de vară, mulți elevi și studenți se înscriu la cursuri de limbă pentru a se pregăti cît mai intens pentru examenele de limbă. Această cu atît mai mult, cu cît tot mai frecvent examenul de limbă devine obligatoriu pentru obținerea oricărei diplome. Ca atare, în aceste săptămîni mulți tineri frecventează cursurile de limbă de toate felurile.

Dar atenție: nivelul, calitatea și costul acestor cursuri diferă foarte mult.

Deci nu neapărat cursul ieftin e un curs slab, și cursul scump e un curs bun. La fel, înainte de înscriere trebuie precizat nivelul școlii, fiindcă materialul predat diferă de la un curs la altul. Iar ceea ce e și mai important: azi doar foarte puține cursuri de limbă sînt cursuri acreditate. Astfel, din cercetările Asociației profesionale a școlilor de limbă a reieșit că din cele 438 de școli de limbă numai 27 au primit acreditare.

E. I.

Poșta redacției

Dr. Maria Ruja, Vác

Vă mulțumim pentru că duceți vestea bună a *Foii românești* în lume. Ne-a sunat un domn din Italia, cu dorința de a se abona la revista noastră. S-a arătat foarte interesat de soarta românilor din Ungaria.

Dr. Szollár Ede, Seghedin

Ne-a făcut o mare bucurie că v-ați manifestat dorința de a deveni abonatul *Foii românești*. Marți v-am trimis prin poștă un cec prin care puteți face abonamentul.

Familia Cefan, Micherechi

La rugămintea Dvs., v-am trimis cu poșta de marți fotografiile făcute în familia Dvs. Totodată vă mulțumim că sînteți abonați la *Foaia românească*.

Familiile Iova și Ruja din Micherechi și familia Ardelean din Chitighaz

Drept cadou din partea redacției *Foii românești* v-am trimis prin poștă cîteva dintre fotografiile realizate de noi la concursul familiilor, la care ați participat. Sperăm că ele vor face parte din albumul de familie.

Romeo și Julieta, tineri ai zilelor noastre

Probabil cunoașteți acel obicei că cel mai plăcut lucru îl lași la urmă. De exemplu, la despărțire. Așa s-a întâmplat și la Teatrul Cetății din Giula, unde în seara zilei de 8 august a fost prezentat ultimul spectacol al aces-

spectacolele puse în scenă de Beatrice Bleonț. Această artistă tină (cel puțin așa se pare), care 12 ani a fost balerină, este în asemenea relație cu dramele lui Shakespeare, de parcă ar respira același aer. Parcă ar fi

mai degrabă mama Julietei. Că le-am aflat pe toate astea este marele merit al regiei și al textului prelucrat, care uneori este mai scurt, iar alteori mai dezvoltat decât originalul, și care, câteodată, pare absolut actual.

Beatrice Bleonț este un spirit nemaipomenit de liber, care, în plus, este în relații bune și cu muzele-surori. Nu o obligă nici hotarele stilistice academice și nici stima severă față de istoria literaturii. Regizoarea știe foarte bine că nimic nu s-a schimbat în caracterul relațiilor umane în patru mii de ani, și numai motivele caracteristice timpului și uzul limbii poate despărți o capodoperă de cititorii/spectatorii de mai târziu. Și Bleonț trece foar-

Lorenzo: Cît timp nu face, prin cuvîntul ei, Biserica din voi un trup și-un suflet!

a sărit în ochi că pe scenă nu este aproape nici un decor, deoarece mediul e autentic așa cum este, încît orice alt decor devine inutil. Diversele scene sînt sugerate doar prin cîteva rechizite mobile, de exemplu, o cadă de baie. Cu toate că cetatea Giulei este optimă pentru renu-

Romeo: Dulce vină! Dă-mi-o-napoi!

tui sezon, drama Romeo și Julieta de Shakespeare. La oricare teatru stimește un mare interes chiar și alegerea piesei, iar această dramă este capodopera pe care toată lumea o cunoaște, și dacă nu în formă de spectacol teatral, măcar în prelucrare de film. De aici derivă că majoritatea spectatorilor se duc la teatru „înarmați”. Înarmați cu preconcepții, cu prejudecăți și imagini fixe sau cu nostalgie.

Beatrice Bleonț nu pentru prima dată se lasă

contemporani în timpul veșnic, care nu se poate lega de un anumit secol. Parcă ar vedea la fel lumea și oamenii. Personajele din Romeo și Julieta ar putea trăi și printre noi (sau poate că și trăiesc aici, printre noi). Tinerii sînt diverși: veseli, jucăuși, șmecheri, câteodată cu un cinism precoce, iar altă dată păcătoși și romantici. Părinții, despre care pînă acum aproape că nu am știut nimic, aici sînt egoiști, un cuplu care se ocupă numai cu problemele sale, care se bucu-

Lorenzo: Veniți, veniți cu mine, Să facem slujba-așa cum se cuvine

te ușor tocmai peste această prăpastie, căutînd rostul adevărat al dramei. Fiindcă de aceste două elemente vrea să scape atunci cînd reușește să realizeze din drama lui Shakespeare o piesă contemporană.

Bineînțeles mulți sînt cei care au încercat și încercă să tîlmăcească și să interpreteze din nou dramele lui Shakespeare. Prin Beatrice Bleonț s-a născut un spectacol, în care domină vitalitatea. Nu numai textul a atins acest scop – fiindcă acesta este doar un punct de plecare –, ci și cu ritmul dinamic, cu efectele expresive create prin lumini și muzică. Și toate acestea contribuie mult la faptul că spectacolul de 2 ore și 20 de minute a fost urmărit de spectatori cu o atenție neistovită.

Spectatorului nici nu i-

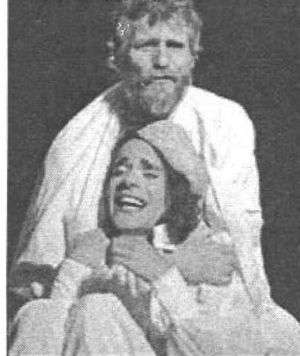
mita scenă de balcon, regizoarea potrivește acest dialog la baia de seară a Julietei, provocînd astfel o situație foarte atrăgătoare și autentică.

Pentru realizarea spectacolului s-au găsit actori, care prin fire și prin personalitate oglindesc în mod adecvat figurile imaginare de regizor. Balogh János, în rolul lui Romeo, nu numai că este un tip mediteranean, dar este și

un actor care știe să joace foarte bine. A fost mai surprins decît publicul cînd a aflat că el, studentul în anul IV la secția de operetă-musical, va putea juca la Giula rolul lui Romeo. Cam la fel de uimită a fost și Csonka Szilvia, de scurt timp bursieră la Teatrul Bárka, care cu prin farmec s-a prefăcut într-o Julietă drăguță, neastîmpărată și mai tîrziu îndrăgostită foc. Alături de ei, Horváth Virgil, care a jucat în mod frenetic rolul lui Mercutio, este un actor serios, cu o experiență teatrală de cinci ani. El, la fel ca Derzsi János, care l-a interpretat pe călugărul Lorenzo, au mai lucrat împreună cu Beatrice Bleonț și la Zsámbék. O interpretare fenomenală a fost realizată și de Martin Márta, în rolul doicii. Dar și ceilalți actori au fost la înălțime, jucînd foarte expresiv într-un spectacol bine imaginat.

În zilele noastre este la modă să vorbești despre teatrul totalitar. Teatrul totalitar înseamnă că toate elementele artei teatrale participă în mod activ și puternic în spectacol, atît muzica, mișcarea, cît și luminile. Multe exemple

Romeo: Nu îndurare, numai chin.

false putem vedea în zilele de azi. Rostul adevăratului teatru totalitar este că nimic nu intră în spectacol la voia întîmplării, ci ca parte organică a întregului. Așa s-a întîmplat la Giula, la spectacolele cu Romeo și Julieta și prin asta s-a născut o veritabilă seară de teatru totalitar nu numai pe scenă, ci și în sentimentele și sufletele spectatorilor.

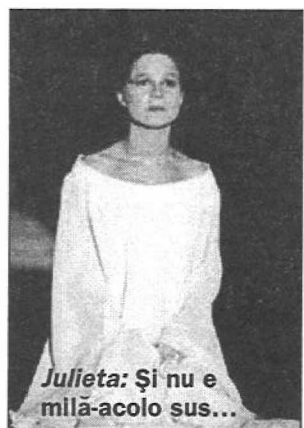
Ibós Éva

Mercutio: Romeo! Nebune! Amorezatele!

atrasă de clasici. De ani în șir revine la simbetete teatrale de la Zsámbék, unde, la fel, a pus în scenă piese de Shakespeare și Meșterul și Margarita de Bulgakov. În sfîrșit, ne-am putut da seama și noi, giulanii, de ce au succes și renume atît de mare

ră că în sfîrșit își vor mări-ta fiica după tînărul cu mare viitor, Paris, și, în fine, eliberați de obligațiile părintești, vor putea trăi numai pentru plăcerile, distracțiile lor. Tocmai de aceea, călugărul Lorenzo este mai degrabă părintele lui Romeo, și doica este

Julietta: Și nu e mîlă-acolo sus...

De la trezirea la conștiință națională, ungurii păstrează o profundă venerație față de regele lor apostolic Ștefan cel Sfânt. Nu altfel au stat lucrurile în vreme de restriște, în anii 1948-1989, de exemplu, perioadă în care sentimentul național nu putea fi manifestat în mod deschis, fiind ambalat în sărbători ținute de Ziua Constituției/Ziua Pîinii etc. După cotitura istorică din 1989, 20 August și-a primit semnificația și fastul de odinioară.

Două sînt meritele imprescriptibile ale lui Ștefan cel Sfânt cu care a dobîndit prețuirea adînc respectuoasă a supușilor săi: 1. Întemeierea în anul 1000 a unui stat ungar puternic, centralizat și dominant în Bazinul Carpatic pînă la ocuparea acestuia de către Poarta Otomană (1541); 2. Convertirea ungurimii păgîne și nomade la creștinism, ceea ce însemna în esență integrarea ungurilor în structurile culturale (materiale și spirituale) occidentale.

Orientarea Sfîntului Ștefan spre Occident nu era o legalitate, un lucru firesc, de la sine înțeles, deoarece în momentul la care ne referim, cel mai strălucit și prosper centru spiritual și comercial era Bizanțul, unde înflorau filozofia, literatura, arta, viața economică și se contura o religie deosebită de aceea care se încetățenise la Roma. Intervin apoi și motive subiective care l-ar fi putut îndruma pe Ștefan I spre lumea orientală. Atît ducele Gyula (la istoricii români apare sub nume ca Geula, Gyla, Iula etc.), cît și fiica lui, Sarolta, mama lui Ștefan I, precum și o bună parte a aristocrației triburilor maghiare în Bizanț (Constantinopol) au adoptat creștinismul, care atunci era altminteri unitar.

Căpeteniile triburilor maghiare au condus, între 862 și 970, o multitudine de campanii fie împotriva unor popoare din Est, fie împotriva germanilor, italienilor, francilor etc. Mai ales înfrîngerea catastrofală de la Augsburg (955) a contribuit la localizarea și creștinarea ungurilor, ceea ce era nu numai un interes al Occidentului, ci și un criteriu fundamental al salvării lor ca entitate distinctă. Ridicarea popoarelor occidentale pen-

De 20 August

Regele Ștefan cel Sfînt și Ortodoxia

tru a contracara devastările ungurilor i-a determinat pe înaintașii lui Ștefan I să făurească din păcat

păgînilor, iar mai tîrziu a „schismaticilor”. (Astfel se explică tendințele de catolicizare care, după

Aici se va inaugura la 20 august bustul lui Ștefan cel Sfînt

o virtute, solicitînd, mai ales în timpul domniei lui Géza (972-997), ajutorul unor misionari germani pentru propovăduirea creștinismului. Instituționalizarea noii credințe, răspîndirea ei în proporții de masă au contribuit în mod considerabil la formarea unui stat ungar feudal solid. Cu ajutorul mijloacelor de opresiune ale statului, Ștefan I, care domnește între 997-1038, reușește să înfrîngă răscoalele acelor care țineau la păgînism, cea mai cunoscută fiind lupta cu Koppány, pe care a reușit să-l învingă la Veszprém numai cu ajutorul unor cavaleri germani. Victoriile lui Ștefan I deschid noi perspective în lupta crîcnenă care viza consolidarea structurilor statale, întemeierea comitatelor, de exemplu, și răspîndirea creștinismului, facilitată de înființarea episcopioilor și arhiepiscopioilor pe întregul teritoriu al țării. Apogeul activității sale îl constituie anul 1000. La 25 decembrie al acestui an, Ștefan este încoronat în orașul Esztergom (Strigoniu) cu o coroană trimisă de papa Sylvester II. De fapt, de la această dată poartă numele de Regele Ștefan I (între 997-1000 era cunoscut ca Vajk), ulterior sanctificat. Statul făurit de Ștefan cel Sfînt și adepții lui este numit regat apostolic și primește de la Roma misiunea de convertire a

1054, au generat multe conflicte confesionale.)

Creștinarea și formarea statului ungar s-a desfășurat, așadar, sub auspiciile civilizației occidentale, punînd capăt unui mod de viață incompatibil cu acest spirit apusean. Schimbările radicale, efectuate cu mijloace extrem de crude, însușirea drastică a unei noi civilizații s-au dovedit a fi benefice pentru poporul ungar, chiar dacă mai tîrziu unii istorici, din motive bine cunoscute au pus, în ghilimele statul Sfîntului Ștefan, idee la care ungurii țineau moștenit, dar care constituia o piedică în evaluarea altor popoare conviețuitoare care tindeau și ele spre formarea statelor lor naționale, constituind astfel motivul multor confruntări.

Nu s-au liniștit nici valurile mării schisme din 1054. „Separația între Apus și Răsărit – spune D. Stăniloae – și-a avut cauzele ei în pretențiile de jurisdicție universale ale papilor asupra întregii creștinătăți. Aceste pretenții (...) au fost întemeiate implicit pe ideea necreștină și fără teme în revelația Sfîntei Scripturi că Biserica Ortodoxă, nerecunoscînd primatul papal de jurisdicție asupra Bisericii universale a Domnului Hristos, se află într-o eroare atît de mare, încît ea nu mai poate dobîndi și asigura mîntuirea credincioșilor ei... Neînvățînd

nimic din faptul că încercarea de impunere a primatului papal a fost cauza despărțirii și în loc să caute refacerea unității prin înlăturarea acelei cauze a dezbinării, Biserica Romano-Catolică a crezut că poate reface unitatea prin mijlocul prin care a sfîșiat-o...” (Uniatismul din Transilvania. Încercare de dezmembrare a poporului român, Buc., 1977, p. 1.)

Împlinîndu-se un mileniu de la aceste fapte de o semnificație deosebită nu numai pentru unguri, ci pentru toate popoarele europene, urmașii recunoscători își sărbătoresc în Ungaria întîiul și sfîntul lor rege cu un fast fără precedent.

Sărbătoresc și vor sărbători și românii din Ungaria. Întrebarea este CE și CUM. Se zvonește că conducerea comunei Micherechi, de exemplu, are de gînd să ridice un bust a lui Ștefan cel Sfînt, simbol al catolicismului, lîngă biserica ortodoxă. Oare care va fi reacția ortodocșilor din localitate și nu numai? Să fie oare o avanpremieră a mesajului sosit din Muntele Athos?

Cert este că, la 20 august, Bartolomeu I, patriarhul de Constantinopol, va înmîna diploma prin care Ștefan I se recunoaște și de către Biserica Răsăriteană drept sfînt, primul dintre sfînții canonizați în Occident. Este, fără îndoială, un gest menit să netezească calea extrem de îngustă a apropierii confesionale dintre Vest și Est.

Gh. Petrușan

Excursie la Bratislava

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta organizează în fiecare an călătorii cu scopul de a cunoaște activitatea comunităților românești de pretutindeni. Pînă acum s-au făcut excursii de documentare la Leta Mare, Bătaia, Mișcolț, Kecskemét, Seghedin și anul trecut la Viena. De această dată figurează în planul călătoriei vizitarea locurilor care se leagă de istoria culturii românești din capitala Slovaciei. Se va face o vizită la Catedrala de Română a Universității din Bratislava, iar la Ambasada României va avea loc o întîlnire cu Octavian Olteanu, membru al Societății Culturale a Românilor din Budapesta, în prezent consulul general al României la Bratislava.

Excursia de documentare de la Bratislava se va desfășura în ziua de 2 septembrie a.c.

ROMFEST 2000

**sau despre rostul românilor în lume
la două mii de ani de la nașterea
Mîntuitorului Iisus Hristos**

În perioada 11-15 octombrie a.c., la București și la Sibiu se va organiza manifestarea ROMFEST, întîlnirea românilor din întreaga lume. Sînt invitate peste 100 de asociații și organizații ale românilor de pretutindeni, oameni de cultură, de afaceri și alte personalități ale diasporei românești, precum și reprezentanți ai societății civile din România.

Cea de-a șaptea ediție a celei mai importante reuniuni a românilor de pretutindeni se va desfășura sub semnul celor două milenii de la Întruparea Cuvîntului: ROMFEST 2000 sau despre rostul românilor în lume la două mii de ani de la nașterea Mîntuitorului Iisus Hristos.

Temele de discuție ale manifestării vor fi: calitatea de „român”; procesul comunismului – necesitate istorică, imperativ social; România 1989-2000; necesitatea și modalitățile de participare a românilor din lume la viața culturală, politică și economică a României; necesitatea și modalitățile de rezolvare a problemelor comunităților românești din lume; problemele sociale și economice ale României văzute din afara țării; generațiile exilului – în ce măsură mai sînt români copii exilaților; misiunea românilor în istorie.

La ROMFEST 2000 au primit invitație și reprezentanții vieții culturale și publice a românilor din Ungaria.

Trebuie să te adaptezi, dar fără să uiți cine ești, de unde vii...

Interviu cu Silviu Iorgulescu, antrenor de fotbal din Bichișciaba

A venit din România, de nouă ani stă în Ungaria, nu demult a devenit și cetățean maghiar. Este cunoscut în Bichișciaba de mulți oameni, nu numai de fotbaliști. Poate și pentru numele lui mai ciudat. Sună a străin: Silviu Iorgulescu. A fost integrat, fără să trebuiască să-și schimbe concepția de viață. Fără să-i fie rușine că este român.

— Cum și de ce v-ați decis să veniți în Ungaria? Care au fost greutățile cu care v-ați confruntat aici, când ați sosit într-o altă societate, altă țară, altă mentalitate?

— Ca fotbalist am circulat foarte mult în lume. Deci atunci, când pentru noi, românii, era un vis foarte greu de realizat ca cineva să circule aproape liber, fără nici un fel de piedică, pentru mine acesta a fost aproape un lucru natural. Eu sînt mîndru că sînt român și că m-am născut în România. Cu toate că am crescut în greutăți pe într-o societate care pe toată lumea a apăsător o cît mai jos, ne-a uniformizat... Cunoaștem cu toții sistemul care a produs această situație. Mă doare că și acum noi, românii, sîntem priviți în Europa ca un popor de cea mai joasă calitate. Nu pot să spun că nu am visat tot timpul — și așa fi avut privilegiul — să rămîn afară, dar n-am făcut acest lucru. N-am făcut-o din frică. Pentru mine casa mea a fost casa mea și casa mea a fost în România. Bine și rău. Nu pot să spun numai că-i rău, pentru că toată lumea știe că fotbaliștii au dus-o bine. Însă nu am avut acest spirit de aventură, care să mă convingă să rămîn într-o țară străină. După revoluție, aveam cîțiva prieteni în Bichișciaba, bineînțeles fotbaliști. Cît am fost antrenor în Arad, noi aveam în fiecare an 2-3 întîlniri, deci ne cunoșteam destul de bine. Eu n-am avut sentimente negative față de unguri sau „bozgori”, cum le ziceau prin România. Eu sînt bucureștean. Dar cei mai buni prieteni ai mei din UTA au fost unguri, ca Borosovszky Laci. Ei erau unguri-unguri, de-abia vorbeau românește.

— Totuși cum ați ajuns la Ciaba?

— De fapt, a fost o încercare. Mi s-a oferit această posibilitate, am avut și o problemă de familie, și așa am acceptat. Am primit această șansă și m-am folosit de ea. Mi-am întemeiat o familie, am avut încredere în oamenii de aici, deși foarte puțin am știut să mă descurc în limba maghiară. Așa cred că sînt un om corect, care își vede de problemele sale. După un timp mi-am dat seama că la noi, în România, se trece printr-o perioadă foarte dificilă.

— A fost greu să primiți cetățenia?

— Era de necrezut, dar am primit-o poate mai ușor decît mulți alții. Cred că pentru faptul că eram cunoscut în Ungaria. Mi s-a cunoscut și trecutul, precum și prezentul. Sînt deja de nouă ani în Ungaria. M-am întîlnit cu mulți oameni: unii te plac, alții nu te plac. Dar nu-mi aduc aminte mai mult de 3-4 ori că cineva mi-ar fi zis: „Du-te de aici, măi românule!” Faptul acesta nu m-a descurajat, pentru că oamenii sînt fel de fel. Iar dacă marea majoritate m-a acceptat, știu că atunci sînt pe un drum bun.

— Vă place mai mult fotbalul din Ungaria decît cel din România?

— Aici am întîlnit o cu totul altă mentalitate. Mi s-a părut că este o treabă mai corectă, nu este implicată în atîtea scandaluri ca în România. Eu urăsc lucrurile necinstite, corupția. Aici am găsit o stare de liniște.

— Credeți că este de ajuns să fii „om” pe acest pămînt și să nu se caute neapărat ce fel de nație ești?

— După mine este clar: toate neamurile de pe lumea aceasta sînt împărțite în două categorii mari.

Oameni care sînt oameni, care își văd de treaba lor și își cunosc locul și cealaltă categorie, care face de rîs prima categorie. În ambele grupări sînt și români, și americani, și francezi, și italieni. Cei din prima categorie sînt acceptați de societate, oriunde s-ar duce în lume. După mine, primul lucru este să fii om, om la locul tău, să accepți mentalitatea oamenilor în care te-ai integrat pentru că nu ceilalți trebuie să accepte mentalitatea ta.

— Dumneavoastră faceți un mare serviciu întregului neam românesc, deci și nouă, românilor din Ungaria.

— Sînt mîndru dacă este așa. Sînt convins că în cei nouă ani de zile, de cînd sînt în Ungaria, eu nu am făcut nici un lucru care ar însemna rușine pentru poporul român. Poate mai puțin am făcut pentru românii din Ungaria. Le-am dat doar un exemplu, fiindcă am pornit în Ungaria de la zero, de la nimic, și am ajuns la ora actuală să fiu cunoscut, să am o familie integră, să mă bucur de rezultatele muncii mele.

— Amintiți și despre familie, deci presupun că și familia este călăuzită de această idee despre care ne-ați vorbit.

— Soția mea este de origine maghiară, părinții ei sînt unguri din Harghita. Ea a venit ilegal în Ungaria, înainte de Revoluție. Noi ne-am cunoscut încă în România. Acesta

a fost unul din motivele principale pentru care am vrut să încerc să primesc un loc de muncă în Ungaria. Fetița noastră s-a născut deja aici, ea este cetățean maghiar sută la sută. Cunoaște perfect limba maghiară. Ea nu face încă deosebirea că eu sînt român și că ea este în Ungaria sau că mama ei este unguroaică și eu sînt român. Dar știe deja ce înseamnă cînd cineva îi spune „Uite-o pe asta că e româncă”. I-am spus: „Kitti, niciodată să nu faci acest lucru.” Numele ei este Iorgulescu Kitti Szilvia. Sună aici cam ciudat, dar i-am spus să fie mîndră de el și să nu-i fie rușine pentru că ea este o fetiță care s-a născut aici, iar tatăl său este român. Are 9 ani, dar pot să spun că ea știe cine este. Știe bine și românește. Eu acasă numai românește vorbesc cu ea. Ea mă corectează pe mine cînd vorbesc în limba maghiară. Știu că numele meu va dispărea aici, în Ungaria, fiindcă și ea vrea să se mărite aici, atunci n-o s-o mai cheme Iorgulescu. Dar acest lucru nu are absolut nici o importanță. Important este caracterul omului.

— Vă simțiți bine aici?

— Da. Nu pot să spun că nu. De multe ori îmi lipsește că nu pot să mă duc des acasă, la București, unde trăiesc toate neamurile mele. Sau să

mă duc pînă la Arad, unde lucrează fata mea mai mare, care are treizeci de ani. Știți, în lumea fotbalului nu există duminică sau sărbători. Îmi lipsesc mai ales locurile copilăriei mele. Dar am fost adoptat de comunitatea de aici. Bichișciaba este un oraș foarte eterogen, trăiesc aici oameni de origine română, maghiară, slovacă, germană. Nu zic că nu există ca doi oameni să nu se placă, dar în general nu există nici un fel de problemă între etnii. Cred că lucrurile grave le fac numai politicienii. Dar în viața mea n-a fost politică și nici n-am să fac.

— În familie ce fel de tradiții păstrați?

— Nu avem probleme nici cu astea. Sîntem toleranți unul față de altul. Nimeni nu uită că eu sînt român și cînd vin Paștile românilor, le sărbătorim și pe acestea. Pe mine asta mă unge la suflet. Eu, la rîndul meu, nu uit obiceiurile pe care le avem noi, românii. Și nu uit să țin legătura cu familia mea. Tradițiile acestea rămîn în sufletul omului, dar încet-încet, omul se adaptează la locul unde trăiește. Niciodată nu trebuie să uiți cine ești, de unde ai venit. Dar trebuie să te adaptezi. Asta nu înseamnă că omul își uită tradițiile, își uită originea.

Petru Cimplan

Mă numesc **Floarea Păcaș**, am 69 ani. M-am născut într-o familie creștină. Părinții mei și-au predat viața

lor de tineri Domnului. De la părinții mei am văzut o pildă creștină foarte bună. Am văzut și am simțit în viața lor pacea și dragostea față de Dumnezeu și de oamenii din prejurul lor. Eu credeam în Dumnezeu și la necazuri mă rugam, simțeam iubirea, dragostea pe care Domnul o are față de mine și de familia mea.

Mama mea la bătrânețe s-a mutat la mine și eu am grijit-o cu ajutorul Tatălui. În fiecare lună veneau frații cu Cîna Domnului și de atunci mă ocup mai mult cu Biblia. Am simțit că și eu trebuie să-L primesc pe Domnul Isus în viața mea.

De când mi-am predat viața în mâna Lui, sufletul meu e mai liniștit, mai răbdător. Vreau să fiu pregătită când va veni Domnul.

Mă rog pentru soțul meu și pentru copiii mei ca și ei să vină la calea mântuirii.

Mă numesc **Ioan Isai**, m-am născut în anul 1960, la 21 iunie. Am împlinit în vara aceasta 40 de ani.

Viața mea a fost grea încă de la început. La nașterea mea mama a murit și eu am rămas

în viață. N-am avut bucuria ca mama să mă poată iubi și îngriji. Mă gândesc că nu la voia întâmplării stau eu acum înaintea dumnea-voastră. Dumnezeu m-a păzit în viață pentru ca odată să pot spune și eu: îți mulțumesc Doamne pentru viață. Eu consider că cel mai mare lucru este viața și eu doresc acum ca să-mi predau viața în mâna lui Dumnezeu.

Viața mea s-a scurs așa cum dumnea-voastră știți foarte bine: am trăit foarte lumesc, am rămas a nimănui și de parte de Dumnezeu. Acum vin înaintea lui Dumnezeu și cer bunăvoința Lui ca să mă primească și pe mine în familia Sa.

Am început și eu să vin mereu la Biserică din anul trecut din luna noiembrie. Mi-au plăcut foarte mult cântările și programul de la biserică. La început nu înțelegeam prea multe, dar după ce am venit de mai multe ori, am înțeles ce se petrece aici la Biserică.

M-am hotărât și eu să mă pocăiesc, am vrut să mă arăt de prieten la evanghelizare, dar atunci nu am fost așa hotărât. După câteva săptămâni am vorbit cu fratele Daniel și i-am spus că și eu vreau să-L urmez pe Domnul și să închei legământ cu Dumnezeu în apa Botezului.

Acum sunt și eu fericit că nu mai sunt al nimănui. De acum Tatăl meu este Dumnezeu, fratele meu este Domnul Isus și Duhul Sfânt mi-a umplut viața. Doresc ca toată viața mea s-o trăiesc cu Domnul Isus, în ascultare de voia lui Dumnezeu.

Mă numesc **Marian - Marius Tîrdea**, am 19 ani, sunt din România, județul Suceava și fac parte dintr-o familie creștină ortodoxă.

La vârsta de 14 ani am început să merg regulat la discotecă, iar de

la 15 ani am umblat la baruri. La biserică am mers foarte rar: la Paști

și la Crăciun. La vârsta de 17 ani eram un consumator de băuturi alcoolice.

Când mergeam la discotecă credeam că sunt un om fericit și nimeni nu mai e ca mine. Dar nu era așa, numai eu și prietenii mei din lume credeam acest lucru.

Mereu am cunoscut frica de Dumnezeu și am vrut să mă pocăiesc mai demult. Însă când spuneam prietenilor din lume că vreau să mă pocăiesc, ei începeau să râdă și spuneau lucruri urâte despre pocăiți. Aceasta mă depărta de acest gând.

Anul trecut, cât timp nu am fost cu prietenii din lume, am mers la Adunare unde am înțeles, cât de bine e să fii pocăit. Însă după o perioadă scurtă m-am reîntălnit cu prietenii și n-am mai mers la Adunare.

Anul acesta Domnul mi-a dat din nou ocazia să merg la Adunare, unde nu de mult L-am cunoscut cu adevărat pe Domnul Isus.

Viața mea fără Domnul Isus a fost plină de invidie, ură, răz- bunare, limbaj murdar,

distracție păcătoasă și alte lucruri rele din lume.

Când am început să-L cunosc pe Domnul Isus mi-am dat seama că discotecile, băutura și toate lucrurile lumesti nu ajută la nimic, decât îți distrug viața și te depărtează de Dumnezeu.

Viața mea acum cu Domnul Isus este mai curată, mai liniștită și frumoasă.

Mulțumesc lui Dumnezeu că am putut alege această cale, calea curăției, a adevărului, a credinței și doresc să urmez acest drum până la sfârșitul vieții.

Iar cei ce nu l-au cunoscut încă pe Domnul îi îndemn s-o facă pentru că aceasta este calea cea mai bună.

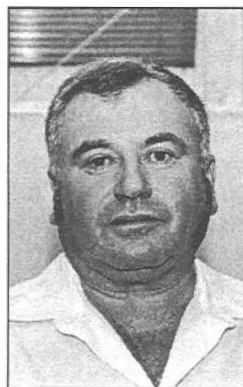
Mă rog lui Dumnezeu ca și familia mea să-L cunoască cât mai repede pe Domnul Isus.

Mă numesc **Gheorghe Netea** născut în data de 14 august 1942. Tatăl meu a decedat în război. Bunicul era membru al Bisericii Baptiste. Până la vârsta de 16 ani am mers și eu cu bunicul la biserică, apoi m-am dus în lume. Mama s-a predat și ea Domnului, și îmi zicea deseori să merg și eu la adunare. Eu îi ziceam să se roage și pentru mine. Totuși gândul meu era la adunare. Am avut multe încercări în viață și am simțit că mâna lui Dumnezeu mă ocrotește.

În anul 1998 am început împreună cu soția mea să mergem la

MĂRTURII

Biserica Baptistă din Micherechi va ține un botez Nou Testamental la data de 20 august a.c. Se vor boteza 7 credincioși. În această zi, biserica va avea ca invitați Fanfara Bisericii Baptiste din Lipova, respectiv Corul mixt al Bisericii Baptiste „Golgota” din București. Cuvîntul Dumnezeiesc va fi vestit de dr. Emil Bartos, decanul Facultății Teologice „Emanuel” din Oradea.

Biserica Baptistă. Dumnezeu s-a îndurat de mine și nu m-a lăsat să trec din această viață neîmpăcat cu El. Îi mulțumesc totdeauna că m-a salvat și m-a iertat. Îl rog să-mi dea putere să-L urmez cu multă înflăcărare până la sfârșitul vieții. Sunt foarte fericit pe drum cu Domnul meu iubit. Slăvit să fie El în veci.

Mă rog ca Domnul s-o cheme la calea mântuirii și pe fata mea împreună cu familia ei. AMIN.

Mă numesc **Heana Netea** născută în anul 1946, august 26 în localitatea Micherechi, de religie ortodoxă împreună cu părinții și sora mea mai mare.

M-am căsătorit cu soțul meu în anul 1964. Soțul este din familie de baptiști. Avem o fată care este căsătorită și are un copil.

În anul 1984 m-am îmbolnăvit rău. Împre-

ună cu soțul meu am făcut rugăciuni către Dumnezeu ca să mă vindece. Dumnezeu s-a îndurat și mi-a ușurat suferința. Mâna lui a fost asupra mea și îi mulțumesc neîncetat.

Împreună cu soțul meu ne-am hotărât să ne predăm lui Dumnezeu. Din 1998 am frecventat mai des Biserica Baptistă și în pre-

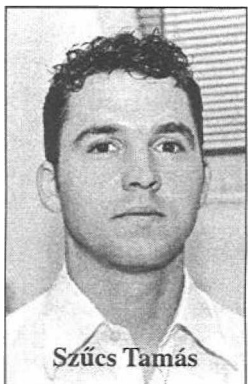

zent sunt foarte fericită că fac Legământ cu Domnul și doresc să-L urmez până la moarte. L-am întristat de multe ori pe Dumnezeu, dar Îi cer iertare și Îl rog să mă ajute ca de acum înainte să-L urmez cu toată dragostea.

Mulțumesc lui Dumnezeu că s-a îndurat de mine și m-a salvat. Mă rog ca Dumnezeu să o ajute și pe fata mea împreună cu familia ei să-L primească pe Domnul Isus în viața lor, ca să trăim împreună în Împărăția lui Dumnezeu. AMIN.

Mariana Ruja

Szűcs Tamás

Concerte religioase în comunitățile noastre

Corul mixt al Bisericii Baptiste „Golgota” din București va concerta în zilele de 19-20 august în cercul comunităților românești din Ungaria. Sîmbătă, de la ora 18.00, coriștii vor concerta la biserica baptistă din Bichiș, duminică după-masă, de la ora 15.00 ei se vor afla la Chitighaz, și în aceeași zi, de la ora 18.00, vor da un concert religios la Biserica Baptistă din Micherechi. A. B.

Sfinții Martiri Brâncoveni

La data de 16 august, în ziua următoare a marelui praznic al Adormirii Maicii Domnului, Biserica Ortodoxă Română prăznuiește pe sfinții martiri brâncoveni: Constantin Brâncoveanu – voievod al Țării Românești, împreună cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și ginerele său, sfetnicul Ianache.

Constantin Brâncoveanu a fost domnitorul Țării Românești între anii 1688–1714. S-a născut în localitatea Brâncoveni din părțile Romanatului și a avut printre rudeniile după tată pe Matei Basarab, domnitor între 1632–1654, iar după mama lui, Stanca, fiica postelnicului Constantin Cantacuzino, era de viță împărătească.

A avut parte de o educație deosebită, învățând Sfintele Scripturi, limba greacă și slavonă, dar mai ales a fost crescut cu credința în Dumnezeu. A fost ales domn al Țării Românești la 28 octombrie 1688 și aceasta a acceptat-o doar din dorința de a apăra țara de dușmani, pentru a-i asigura liniștea și mai ales pentru a-i apăra credința. Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu înțelepciunea sa a reușit ca timp de 25 de ani, cât a domnit, să mențină pacea în Țara Românească, deși aceasta era înconjurată de trei mari imperii care o dușmăneau.

Constantin Brâncoveanu s-a manifestat ca un mare om de cultură. Prin activitatea sa a contribuit la dezvoltarea unui nou stil în arhitectură, care îi poartă și astăzi numele, „stilul brâncovenesc”, cu ușurința de recunoscut la toate ctitoriile sale, bisericile sau laice. Întreaga Țară Românească este plină de biserici, mănăstiri, paraclise, bolnițe și trapeze ctitorite, reparate sau restaurate de el. Încă din timpul când era doar boier a zidit două biserici, una la Potlogi (1683) și alta la Mogoșoaia, lângă București, terminată în 1688, cu o lună înainte de a ajunge domnitor. În București a ctitorit trei biserici pe locul altora mai vechi, la mănăstirile Sfântul Ioan cel Mare, Sfântul Sava și Sfântul Gheorghe Nou.

În Transilvania a zidit o biserică la Făgăraș, una la Ocna Sibiului, și mănăstirea din Sămbăta de Sus (în Țara Făgărașului). Mai mult decât pentru toate s-a ostenit și a cheltuit pentru două lăcașuri pe care domnitorul le-a iubit cel mai mult: biserica Sfântul Gheorghe Nou din București și mănăstirea Hurezi din județul Vâlcea. Aceasta din urmă, mănăstirea Hurezi, reprezintă „cea mai frumoasă ctitorie brâncovenească și cea mai completă și complexă așezare monastică din țara noastră”, așa cum precizează în cartea „Cerurile Oltului” Valeriu Anania (Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Bartolomeu al Vadului, Feleacului și Clujului).

De asemenea a fost și un mare ocrotitor al culturii românești prin scris și tipar. El este cel care

l-a adus pe viitorul mitropolit al Țării Românești și Sfânt Sfințit Mucenic Antim Ivireanul și l-a pus să se ocupe cu tipărirea cărților.

Astfel, din tipografiile instalate la Snagov, Râmnicu Vâlcea și Târgoviște, cu banii domnitorului și cu osteneala lui Antim, au ieșit la lumina zilei numeroase cărți duhovnicești, cărți de slujbă și de învățătură creștină. În timpul său, în anul 1688 apare Biblia de la București, prima Biblie completă, scrisă în cea mai curată limbă românească pe înțelesul tuturor românilor din Țara Românească, Dobrogea, Moldova, Oltenia, Banat, Ardeal, Crișana și Maramureș.

După Biblie, rând pe rând au fost tipărite în limba română Psaltirea, Sfânta Evanghelie, Molitfelnicul, Octoiul, Liturghierul, Ceaslovul și Apostolul, toate cărți de slujbă ce se folosesc în Biserică. Fostul patriarh al Antiochiei, Atanasie III Dabbas, îl roagă pe Constantin Brâncoveanu să tipărească un liturghier și astfel, în 1701, ieromonahul Antim a tipărit Liturghierul greco-arab, prima carte ortodoxă cu litere arabe.

Activitatea domnitorului nu s-a oprit la granițele țării, ci milostenii și ajutoare bogate a trimis la mănăstirile din Bulgaria, Serbia, Grecia, Albania, Ierusalim, Liban, la Muntele Sinai și la Athos.

Am amintit aici, pe scurt, o parte din activitățile desfășurate de domnitor, pentru că a fost un om cu calități deosebite, cu dar de la Dumnezeu, și care a reușit să se ridice deasupra vremurilor în care a trăit.

În ceea ce privește sfârșitul vieții acestuia și a fiilor săi, a fost unul dureros și întru totul asemănător cu al unor martiri. Biserica noastră numește martir pe aceea persoană care a avut de îndurat suferințe, chinuri, iar în final moartea, pentru credința în Dumnezeu.

După ce a fost răsturnat din domnie, în Sfânta și Marea Vineri a Patimilor, domnitorul Brâncoveanu împreună cu ai săi a fost arestat de turci și închis în temnița Edicule (adică Șapte Turnuri). Aici timp de patru luni a fost supus la cele mai cumplite chinuri.

Sultanul a hotărât ca în data de 15 august 1714, dată la care Constantin Brâncoveanu împlinea 60 de ani, să aibă loc tăiera capetelor bărbaților Brâncoveni, adică a domnitorului, a celor 4 băieți ai săi și a sfetnicului Ianache.

Puteau scăpa de moarte doar dacă renunțau la credința lor ortodoxă, la legea lor strămoșească și treceau la mahomedanism. Sfântul Constantin Brâncoveanu s-a adresat copiilor săi și le-a zis: „Nu ne-au mai rămas decât sufletele, să nu le pierdem și pe ele”, știind bine că renunțarea la ortodoxie, la legea în care s-au născut și au trăit însemna pierderea mântuirii.

Și pentru ca pedeapsa și chinul domnitorului să fie mai mari, s-a dat poruncă să se taie mai întâi capetele copiilor, iar tatăl să-i privească. Rând pe rând au căzut capetele lui Constantin, Ștefan și Radu. Când a sosit rândul lui Matei, cel mai mic dintre fiii săi, acesta a cerut îndurare spunând că-și va schimba legea dacă va fi lăsat în viață. Sultanul l-a întrebat pe domnitor dacă este și el de acord. Acesta este un moment în care Brâncoveanu suferă cumplit. Viața fiului său este în mâinile sale. Un simplu „DA” și fiul său ar putea să rămână în viață și să îi ducă numele – Brâncoveanu – mai departe.

Și totuși răspunsul este „NU”! Iar fiul ascultător merge la moarte.

Singura forță care i-a dat putere Sfântului Brâncoveanu să spună „NU” a fost conștiința unei credințe adevărate, nepieritoare, dragostea de Dumnezeu și de neam. Acest lucru ni-l arată și troparul Sfântului:

„Cel ce pentru dreapta credință și pentru neam te-ai învrednicit a suferi moarte de martir, împreună cu fiii tăi: Constantin, Ștefan, Radu și Matei și cu sfetnicul Ianache, drept-credinciosule voievod Constantine, roagă pe Hristos-Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre”. Ieromonahul Paisie

Sfântul Maslu la Micherechi

De mulți ani este o tradiție la Micherechi, ca la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, în ziua de 15 august, se săvârșește Taina Sfântului Maslu. Păstrând această datină, credincioșii și preotul din Micherechi și de astă dată au invitat la ei în sat preoți și credincioși din diverse localități.

– În după-masa zilei de 15 august, de la ora 14.00, în biserica noastră ortodoxă am săvârșit Taina Sfântului Maslu. – am aflat de la părintele paroh Ioan Bun. – La Sfânta Liturghie de sărbătoare, care s-a oficiat loc înainte de masă, s-au cuminecat aproape 100 de membri ai bisericii noastre. Ne-am rugat în special pentru 12 bolnavi din sat. La maslu ne-au onorat cu prezența lor opt preoți, deci am fost cu doi mai mulți decât este numărul obligatoriu în cazul Sfântului Maslu. Am avut și doi oaspeți din România: pe preotul Teodor Iga de la Tulcea și preotul Florea Gomboș de la Sinleani. Dintre preoții din țară am slujit împreună cu părintele Teodor Rocsin de la Otlaca-Pustă, părintele Origen Sabău de la Apateu, părintele Florin Olteanu de la Chitighaz, părintele Aurel Becan de la Cenadul Unguresc, ieromonahul Siluan și ieromonahul Paisie de la Catedrala din Giula. Părintele Origen a sosit la Micherechi împreună cu mai mulți credincioși din Apateu, dar au fost printre noi și câțiva credincioși din Giula. Ne-am bucura dacă în fiecare an ne-am aduna în biserica noastră într-un număr atât de mare, amintindu-ne de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului și săvârșind împreună Taina Sfântului Maslu.

Eva Iova

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 27 august 2000

Aletea	– ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Apateu	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău
Bătania	– ora 9.00 – pr. Ilie Ciocan
Bichiș	– ora 9.00 – pr. Petru Pușcaș
Bichișciaba	– ora 9.00 – pr. Teodor Marc
Budapesta	– ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Chitighaz	– ora 9.30 – pr. Florin Olteanu
Giula I.	– ora 10.00 – PS Sofronie pr. vicar Pavel Ardelean ier. Siluan, ier. Paisie
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Săcal	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Seghedin	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Veherd	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop

Vă atragem atenția că din motivul renovării interioare a Catedralei Sf. Nicolae din Giula, Sfintele Slujbe sînt săvîrșite în Sala Festivă a Episcopiei, aflată în Parcul Sf. Nicolae.

Programul Adunării

„Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Marti	ora 18.00 – oră de rugăciune

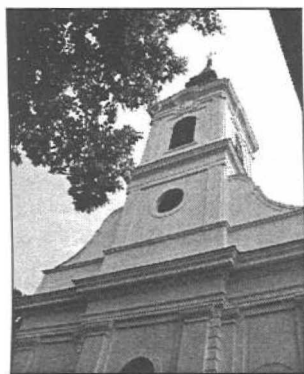
EXCURSII „PE DOUĂ ROȚI” (4)

Săptămîna trecută am ajuns pe meleagurile cele mai nordice ale Ungariei unde mai trăiesc români și mai putem auzi vorbă românească. E adevărat că dacă am mai merge puțin spre miazănoapte, am mai găsi urme românești în câteva localități, cum este Nyíradony, Nyíracsad, Hosszúpályi. Ar fi însă zădărnice să mai căutăm români, pentru că greco-catolicii de aici și-au pierdut și ultima rază de identitate românească. Azi aceste localități nu pot însemna mai mult decît o curiozitate sau un exemplu trist pentru românii din Ungaria, la faptul cum, în mai puțin de un secol, poate să dispară o etnie de mai multe mii de suflete. Deci, vă propun să ne continuăm călătoria spre acele meleaguri, unde mai avem comunități românești sau unde urmele românilor sînt considerabile. La început o să avem nevoie de puțină imaginație, pentru ca de la Leta Mare să ne reîntoarcem în gînd la punctul de plecare de acum 4 săptămîni. Atunci, dacă vă mai amintiți, am plecat de la Giula. Atunci n-am pomenit nimic despre acest oraș, deoarece aici merită să poposim timp mai îndelungat, pentru că aici sînt foarte interesante nu numai urmele românești, ci și posibilitățile de distracție ne pot atrage în acest orașel cu o mireasmă aparte, care atrage turiștii din întreaga lume ca un magnet.

Giula

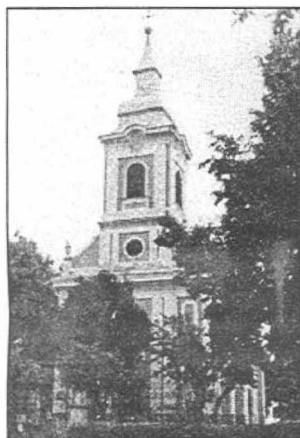
Poate este de prisos să amintim că acest oraș balnear și centru al românilor din Ungaria se află în imediata apropiere a frontierei cu România, la 13 km de reședința județeană Bichișciaba. Probabil că toată lumea știe că

la Giula se află toate instituțiile centrale ale românilor din țară. Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și singurul liceu românesc din țara noastră – toate sînt organe importante ale minorității noastre. Cred că nici nu trebuie descrise amănunțit, pentru că ele sînt bine cunoscute. Dar mai puțini știu însă că orașul acesta nu prin instituțiile înșirate și-a primit caracterul românesc. Acesta supraviețuiește încă din negura secolelor. În anul 1666, călătorul

turc Evlia Celebi pomenesc clar că la Giula se vorbește ungurește și românește. „Ungurii și românii sînt hamici, silitori și servabili” – spune Celebi în consemnările sale. Astăzi însă majoritatea populației românești din Giula este stabilită aici, venind din satele apropiate. Băștinași români au rămas doar cîteva zeci de familii. În secolul trecut, numărul acestora era încă de 3-4 mii de suflete, care erau români conștienți, care țineau mult la cultura și religia lor. Din rîndul acestora se ridica Moise Nicoară, fondatorul primei școli românești de dascăli din Ungaria sau Gheorghe Pomuț, marele general al armatei americane. Dar șirul s-ar mai putea continua și cu multe alte personalități de seamă, în majoritate preoți, care aveau un rol de frunte în cîrmuirea societății românești din Ungaria. Mărturiile forței culturale a românilor din Giula sînt cele două biserici ortodoxe din orașul mare și orașul mic românesc. Catedrala din orașul mare românesc (Miklósváros) cu hramul Sf. Nicolae a fost construită la începutul secolului trecut din darurile credincioșilor, în stil baroc cu elemente clasice. Lăcașul de închinare, care se află în parcul Sf. Nicolae, lângă băi, în imediata apropiere

a cetății, este astăzi monument istoric. A doua biserică ortodoxă din Giula se află în partea de vest a orașului, în orașul mic românesc, cartier unde au trăit mai puțini credincioși români. Aceștia și-au ridicat lăcașul de cult de astăzi, cu hramul Cuvioasei Sfînta Paraschiva, în anul 1864. Și această biserică a fost ridicată din donațiile enoriașilor, cînd numărul acestora atingea cifra de o mie de suflete. Orașul mic românesc are o atmosferă aparte. Deși români abia mai găsim în aceste părți, plîmbîndu-ne

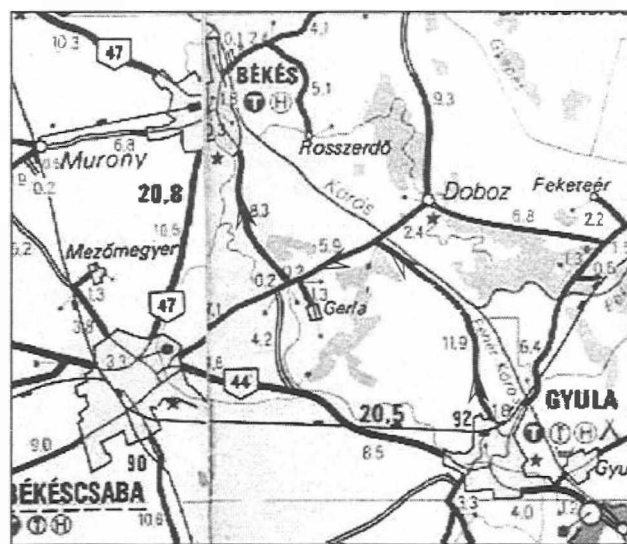
în umbra salcîmilor, parcă ne-ar atinge istoria, ne-am simți între acei vrednici români care într-o anumită perioadă istorică aduceau înflorire acestui cartier. Nu departe de biserică se află impresionantul cimitir românesc, unde majoritatea inscripțiilor de pe monumentele funerare ne vestesc în limba română trecerea în eternitate a acelor care zac sub pămînt. Familii veritabile: Cîmpian, Magdu, Maniu, Moldovan, Măndruțau, Nicoară – și am mai putea continua șirul – își dorm somnul etern aici. În acest cimitir este așezat la veșnica sa odihnă și Lucian Magdu, despre care cred că nu trebuie să povestesc. Merită să ne oprim puțin în această adevărată grădină, ca să medităm asupra istoricului românilor din Giula. Și dacă avem răbdare, poate ne mai întîlnim cu vreun bătrîn din loc, care ne-ar mai vorbi cu plăcere cîte ceva despre vremurile trecute, care nu se mai reîntorc.

Dar să ne trezim din

melancolie și să urcăm pe biciclete ca să ne îndreptăm spre o localitate din apropiere, despre care numai puțini știu că acolo au trăit și români și că biserică ortodoxă de acolo este o adevărată bijuterie.

Bichiș

De la Giula trebuie să luăm drumul spre Doboz. Dar nu trecem Crișul, ci cotînd spre stînga, ne îndreptăm spre Bichișciaba și de pe acest drum o să aflăm o intersecție spre Bichiș. Orașelul de cîmpie se află la vreo 25 de km de la punctul nostru de plecare. În afara citorva familii de origine română, în localitate nu o să mai aflăm români, dar vom găsi o biserică greco-orientală care a devenit monument istoric în mod absolut îndreptățit. Lăcașul de închinare se află în centrul orașelului și este construit pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Este interesant că între întemeietorii aflăm greci, armeni și români. Biserica se află sub jurisdicție românească, deoarece grecii și armenii au dispărut de mult din ținutul Bichișului. Merită să sacrificăm un

timp mai îndelungat pentru vizitarea bisericii ortodoxe construită în stil baroc, deoarece aceasta reprezintă o adevărată valoare artistică. Aici o să vedem un iconostas și fresce de mai bine de 200 de ani și lemnării lucrate cu migală. Înainte de a vizita această biserică, ca și în cazul lăcașelor din Giula, vă propun să citiți amănunțit descrierile răposatului părinte vicar Teodor Misaroș, pe care le aflați în volumul „Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria”.

Odihnă și concluzii

În această săptămînă am vizitat numai două localități populate și de români, dar aici am avut ocazia să vedem urme românești deosebite și biserici monumentale. Pînă ce în Bihor am dat de urmele sărăciei din trecut, la Giula și la Bichiș am văzut rămășițele unei lumi în care românii trăiau într-o considerabilă bună stare. Aceasta le-a permis o viață spirituală mai bogată, ceea ce se poate surprinde atît în biserici, cît și în documentele care atestă o adevărată viață spirituală românească. Am văzut mărturii, care ne pot oferi sentimente de mîndrie, văzînd ce fel de valori au lăsat posterității comunitățile românești vizitate. Acum propun să ne odihnim o săptămînă, ca mai tîrziu să ne putem continua drumul în căutarea urmelor românești din Ungaria. Dar să nu uitați să vă verificați și bicicletele.

Ștefan Crăsta

„Preferam să chiulesc de la școală”

Este considerat cel mai modern și mai pățimăș Romeo interpretat vreodată. Este titanicul erou romantic care se sacrifică pentru iubita sa. Este tipul dur care se revoltă împotriva standardelor societății și pornește pe o plajă misterioasă, în căutare de noi idealuri. El știe să se transpună cu ușurință în pielea unor personaje diferite. Este idolul tinerilor de azi.

Școala nu-i era deloc pe plac. Ura mai ales matematica și singurul lucru care-i plăcea era să-i distreze pe colegi. „Niciodată nu am putut să mă concentrez la materiile care nu mi-au plăcut. Preferam să chiulesc, pentru a mă duce pe stradă să dansez cu prietenii sau pentru a interpreta, în fața lor, personaje celebre din filme. Eram încântat de fiecare dată când mă aplaudau.” Astăzi el este cel mai bine plătit actor sub 35 de ani din Hollywood.

Să nu vă închipuiți că acest star își petrece timpul doar în compania câțelului său filosofind, pentru că, la capitolul fete, nu duce lipsă de aventuri. S-a bîrfit mult despre prietenia lui cu manechinul Naomi Campbell, s-a spus că, în timpul filmărilor la „Titanic”, se îndrăgostise de roșcata lui parteneră.

Susține că „cel mai bun lucru din lumea spectacolului îl reprezintă faptul că ești plătit pentru a te transpune în pielea diferitelor personaje. Cu toate acestea, am ajuns să nu mai fiu sigur de identitatea mea. Uneori simt că devin altă persoană cu fiecare zi ce trece.”

Cine este acest actor american?

Am tăiat fotografia lui în mai multe bucăți. Încercați să reconstituiți și să recunoașteți pe cine înfățișează portretul!

Dacă ne trimiteți într-un plic fotografia refecută și numele actorului american, puteți câștiga premii valoroase. Adresa: Foaiă românească, Giula, str. Gh. Doja nr. 8., 5700.

Orizontal: 18, 27, 42,
vertical: 5.

ORIZONTAL: 1. Șase – cu cifre romane. 3. Fibre de plante folosite în viticultură. 7. Calciu. 9. Deținut. 11. Leu – amestecat. 12. Invers: unealtă de tors. 13. Bătăie de joc. 16. „B”. 17. ... răbdare! 22. Diminutivul lui Aurica. 24. Una – amestecat. 25. Antonimul lui bună. 30. „B”. 31. Ulciică. 32. „R”. 34. Refugiu. 36. ... de rîndunele. 38. Obişnuit, comun. 40. Aparatul care produce lumină. 41. Astfel. 43. ... de grîu.

VERTICAL: 1. Păsări (care visează mălai). 2. Eu – în limba italiană. 4. Me-

tal prețios. 6. Puiul caprei. 7. Pîine ... unt. 8. Continent. 10. Budapesta – abreviat. 12. Pe sine. 14. H₂O. 15. „X”. 18. B.A.E. 19. Lună – amestecat. 20. ...pus – care a fost pus înainte. 21. Cultivă pămîntul. 23. Persoană care garantează. 26. Continent. 28. A ... – a proiecta un film. 29. Soiul. 30. ... – Cloanța. 33. Avînt. 35. Invers: Nu te-am văzut de un car de ... 37. T.M.L. 39. Lot – gol. 40. Cu cifre romane: 51.

L. B.

Dezlegare:

ecceasca (Lacul) Floreasca (Lacul) Herăstrău (Lacul) Băneasa, (La- (Lacul) Băneasa, (La-

Zile de neuitat în România

Pentru 43 de copii și adulți din Apateu, vara acestui an va rămîne de neuitat. Excursia din cadrul programului ARC – 2000, inițiată de Organizația „Eudoxiu Hurmuzachi”, a fost întocmită pentru tinerii din țările vecine cu România. Timpul celor 11 zile deosebit de bogate a cuprins excursii, drumetii, vizite și întâlniri dintre cele mai atractive. Primul popas a fost în tabăra de tineret din Zizin, de lângă Brașov. Grupul din Ungaria a vizitat Biserica Neagră, catedrala ortodoxă Sf. Nicolae, vechea școală-muzeu. Apoi autobuzul i-a dus pe excursioniști în Poiana Brașovului, unde putea fi admirat peisajul minunat al Carpaților. Impresii și mai puternice le-a lăsat călătoria cu telefericul, cînd grupul a urcat la Cota 1800. Pentru copiii din cîmpie, această excursie a însemnat emoții și impresii de neîntrecut. A urmat apoi călătoria la București. La locul de cazare de la Crevedia, apatenii s-au întâlnit cu grupurile din celelalte țări, atașindu-se la programele care de acum încolo s-au făcut în comun. Cu toții au vizitat capitala României. Au rămas impresionați de Palatul Parlamentului, una dintre cele monumentale mari și impozante construcții din ultimele decenii, au vizitat Muzeul Na-

țional. Grupul din Apateu a fost prezentat și la Radio București. În ziua următoare a fost programată o excursie la Tirgoviște, unde puteau fi admirate

mării a generat cele mai puternice emoții. Iar în cursul zilelor petrecute pe litoral, grupul din Apateu a vizitat și a admirat tot ce oferă mai frumos țar-

Excursie la curtea domnească din Tirgoviște

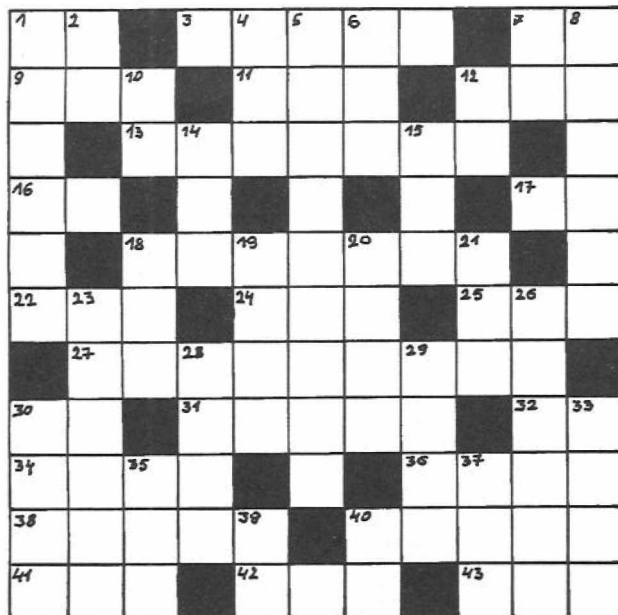
ruinele vechii cetăți de scaun, iar la Curtea de Argeș, excursioniștii au admirat vestita biserică și renumita mănăstire. După aceste zile minunate a urmat „culmea” excursiei, călătoria la Marea Neagră. Pentru mulți dintre copii, prima imagine a

mul Mării Negre. La Constanța a fost vizitat portul, acvariul, delfinariul, muzeul arheologic și cele mai reprezentative monumente istorice. Dar, firește, cea mai mare plăcere a oferit-o baia în apa mării. Mulți dintre copii, chiar la câteva momente înainte

În fața Parlamentului din București

Lacuri în București

de plecarea spre casă, cu bagajele gata făcute, s-au mai aruncat încă o dată în valurile spumoase, ducînd spre casă aerul și gustul sărat al mării.

Pomînd spre casă, și pe traseul de întoarcere de aproape o mie de kilometri, în ciuda oboselii, grupul din Apateu a mai avut multe de văzut. Trăind zilele de tabără în comun cu copii români din alte țări, apatenii au avut ocazia să folosească, să vorbească limba într-un mediu românesc. Sosind acasă, cu toții au fost veseli și au avut ce povesti zile în șir celor rămași acasă. Zilele petrecute în România vor trăi încă mult timp în amintirile lor. V. J.

Cînd vine „celălalt” pe lume...

Cum poate fi pregătit primul născut pentru venirea pe lume a fratelui său?

În primul rînd, nu trebuie amînat momentul în care i se aduce la cunoștință vestea cea nouă. De obicei, viitoarele mame așteaptă sfîrșitul primului trimestru al sarcinii pentru a anunța evenimentul care urmează să se petreacă. Dar vestea poate fi comunicată din primele săptămîni de sarcină. Subconștientul mamei se „trădează” mult mai repede, iar comportamentul ei explicit se modifică înainte de a comunica verbal noutatea. De aceea, se poate simți exclus de la acest prilej de bucurie. În al doilea rînd, trebuie să i se repete celui mic faptul că va fi iubit și de acum înainte, că inima de mamă poate cuprinde iubire pentru amîndoi!

Apoi, nu îl faceți să își construiască iluzii în legătură cu ce se va întîmpla (de exemplu, nu îi spuneți că veți avea mult timp și

pentru el...), dar nici nu faceți din nou-născut centrul universului.

Chiar după nașterea celui alt copil, rezervați-vă momente de intimitate cu primul născut. Valorizați rolul său de copil mai mare: „Fratele tău nu știe să se joace cu mașinuțele!”, dar acceptați și faptul că s-ar putea să regreseze (și patul să fie iarăși ud dimineața...)

În plus, lăsați-l să își exprime sentimentele, chiar și atunci cînd acestea sînt negative, de tipul „Ce urît e bebelușul!”

Nu trebuie să uitați că cel mare a crescut cu monopolul iubirii părinților săi. Fostul regișor este acum detronat și trebuie să facă loc unui „intrus” care plînge aproape tot timpul, solicită constant atenția celorlalți și este, în același timp, obiectul adorației lor.

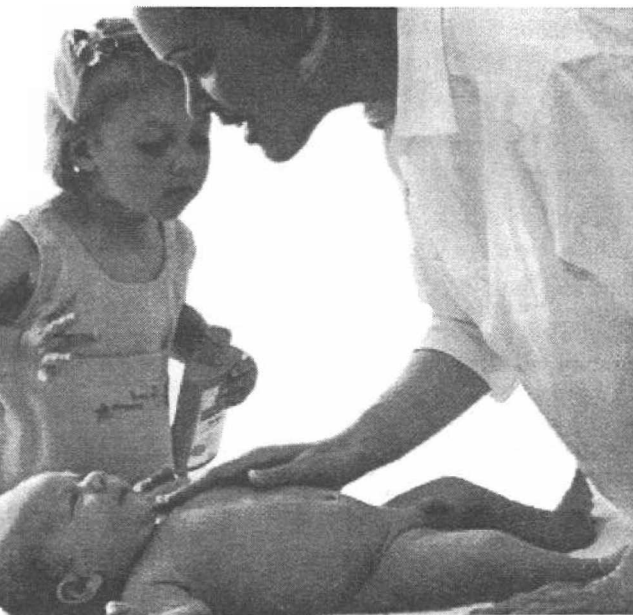
Nu este de mirare, atunci, că se simte neliniștit și amenințat, că nu mai poate dormi liniștit noaptea, că face pipi în

pat, că are accese de mînie sau de agresivitate. Gelozia sa este normală.

Dacă nu îi înțelegeți frustrările, îl idealizați pe cel mic și nu aveți ochi decît pentru el, trecerea dificilă a celui mai mare de la vechiul statut la cel nou se va face cu multe hopuri, iar această experiență, care ar fi trebuit să aibă un rol important pentru viața sa, va putea avea urmări negative semnificative. Cu ajutorul dumneavoastră, însă, acest prag poate fi trecut mult mai ușor. Iar apoi, cu trecerea timpului, cei doi își vor construi propriul univers comun, un limbaj comun, vor avea jucării comune, și chiar propriile lor dispute...

Există o diferență optimă de vîrstă?

S-ar părea că... nu în mod necesar! Pînă la

urmă, totul depinde de părinți și de dorința lor de a mai avea un copil. Unii spun că doi frați de vîrstă foarte apropiate solicită foarte mult din timpul părinților. O diferență de vîrstă mai mare, de peste cinci ani, este uneori dificil de suportat, deoarece fiecare copil are propriile sale nevoi, propria sa lume – cel mare merge la școală, trăiește într-o lume de colegi și prieteni,

iar venirea pe lume a celui mic îi răstoarnă tot echilibrul vieții anterioare. Pe de altă parte însă, un nou-născut care apare mai tîrziu în viață vine din nou cu farmecul celor mici și părinții au șansa de a mai trăi încă o dată toate bucuriile legate de acest eveniment.

Așa încît alegerea trebuie să fie una care aparține fiecărui cuplu.

După revista MAMI

Știi ce e un pareo?

O bucată dreptunghiulară de material cu bordură imprimată. Nu are voie să lipsească din bagajul tău de vacanță. Ce poți să faci cu el, te învățăm noi.

În cinci minute ai altă ținută

În acest mod, combinația simplă, pantalonii cu pulovăraș capătă stil și clasă: împăturiști pareoul de două ori și-l porți ca eșarfă lată în jurul șoldurilor. Culoarele potrivite trebuie alese cu grijă. Bordura imprimată, gen batic indian, are un efect deosebit.

Simplu și comod, la strand sau la plajă

Pareo-ul poate fi purtat și ca minijupă. Împăturiște bucată de material pe lungime și înfășoară-o în

jurul șoldurilor. Îl prinzi în față, simplu, în slip, și gata. Vine foarte bine combinat cu un top din tricot cu efect optic de relief. Nu ezită să apari așa pe plajă, vei avea mare succes!

Ai nevoie de o sacoșă mare?

Într-adevăr, această bucată de pînză, cu dimensiunile de 115 x 190 cm, oferă nenumărate posibilități de folosire. Poți face dintr-un pareo chiar și o geantă mare, în care vei căra la plajă o grămadă de lucruri, dar pe care o vei lua pe umăr și cu alte ocazii, de exemplu la o plimbare de după-amiază pe faleză. Cum? Simplu: aduni capetele și le înnozi.

Protejează-te de soare

Chiar și la începutul verii, soarele poate fi suficient de puternic pentru a-ți crea probleme. O insolamție nu este un lucru tocmai plăcut, așa că ar fi bine să fii atentă. Pareoul îți oferă soluția. Înfășoară-l strîns în jurul capului și înnodată-l lateral. Pe lîngă faptul că te vei proteja, vei arăta și foarte șic. Poți aborda această ținută și în alte împrejurări, nu se va supăra nimeni cînd te va vedea.

O soluție rapidă pentru o ocazie specială

Ești invitată la o petrecere în grădină sau pe marginea unei piscine și nu ai o bluză elegantă? Nu-i nimic! Ai un pareo, pe care îl vei pune ca pe un șal în jurul gîtului, îl vei încrușișă peste piept și îl vei înnozi la spate.

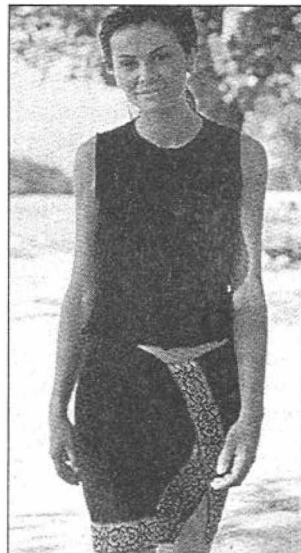
Doar atît și vei fi destul de bine îmbrăcată pentru o ocazie specială.

Ca în insulele Pacificului

Este modul clasic și tradițional de a purta un pareo: îl înnozi pur și simplu în talie. Ideal în concediu la mare, cînd vrei să te plimbi pe mal sau pe plajă. Cel mai bine este să-l porți peste un costum de baie de aceeași culoare. Astfel se creează impresia de rochie întregă. Mai mult, te vei simți bine, nu vei suferi de căldură și poți să te și bronzezi în același timp.

Un pic de transparență pe plajă

O fustă lungă, simplă și dreaptă este întotdeauna elegantă. Înfășoară pareoul strîns pe lîngă corp și prinde-l în spate. Poartă-l cu un top decoltat, asortat la culoare sau cu o cămașă în stil bărbătesc, vaporeasă, din voal sau din alt material subțire, transparent. Vei fi suficient de bine îmbrăcată și pentru o petrecere, și pentru o plimbare romantică pe nisip.

Ce-am să mă fac fără dumneata, vecine?!

Țin minte, cum socrul meu, fie iertat, atît în anii săi activi, de muncă, cît mai ales ca proaspăt pensionar, trebăluia ziua întreagă. Întotdeauna afla cîte ceva de făcut pe lingă casă. Îi plăcea mai ales să repare, să dregă: cînd porțița grădinii, cînd niște cuiere din cămară, cînd etajerele din garaj, cînd scările din cotețul găinilor. Dar cu aceeași pricepere se apuca și la reparațiile mai mărunte din vecini. Iar nana Măriuța, o bătrînă de peste nouăzeci de ani, care trăia singură, singurică, avea întotdeauna cîte ceva de făcut. Așadar, aproape zilnic venea, rugîndu-l pe tata socru, să-i repare cîte ceva: ba coada greblei, ba capacul unei lăzi și toate celelalte, cîte se nimereau. Iar vecinul de treabă nu refuză rugămintea, mai ales dacă e vorba de vecina bătrînă, neputincioasă și singuratică. Și de fiecare dată, bătrîna de peste nouăzeci de ani mulțumi socrului pentru ajutor cu ochi plini de recunoștință. Iar o dată, îmi amintesc, mulțumirea și recunoștința a culminat cam în felul următor:

– Domnul alduiască-vă! Tare vă mulțumesc! Numai: ce se va alege de mine dacă veți muri?! Ce-am să mă fac fără dumneata, vecine?!

Pe nana Măriuța am condus-o demult pe ultimul ei drum, dar încă ani în șir am tot pomenit-o în familie. Deseori cînd socrul meșterea cîte ceva prin vecini, îl apostrofam cu acel „Ce-am să mă fac fără dumneata, vecine?!“

–Ilda–

Candidată la 102 ani

O bunicuță în vîrstă de 102 ani va participa la alegerile municipale, care vor avea loc în octombrie, în Belgia, sperînd să cîștige un mandat de șase ani în fruntea primăriei din micul oraș flamand Keerbergen, situat la circa 40 de kilometri de capitala belgiană Bruxelles, transmite Reuters.

Venerabila Nathalie Van Loock va candida din partea formațiunii Gembel, care luptă pentru interesele comunităților locale. „Sînt foarte mîndră de faptul că am fost aleasă să candidez și promit că voi lupta ca bătrînii să beneficieze de condiții mai bune”, a declarat

Van Loock. Fondatorul partidului, Erik Moris, care nu a reușit să obțină nici un mandat la alegerile municipale din 1994, a declarat că numirea lui Nathalie Van Loock a reprezentat un gest de respect pentru vîrsta a treia. „De prea multe ori aud că oamenii sînt terminați la vîrsta de 60 de ani, însă cred că acest lucru este complet greșit. Nathalie este sănătoasă, plină de viață, inteligentă și foarte comunicativă”, a declarat Moris, adăugînd că bătrîna se deplasează singură și nu are probleme nici cu auzul sau cu vîzul, astfel că are la fel de multe șanse să fie aleasă ca oricine.

Înțelepciunea săptămînii

Moartea, ca și viața, poate fi îmbunătățită dacă lași în urmă un nume curat.

(Grigore Vieru)

Un cercetător al viitorului susține că victoria împotriva morții este aproape

Copiii de azi, nemuritorii de mîine

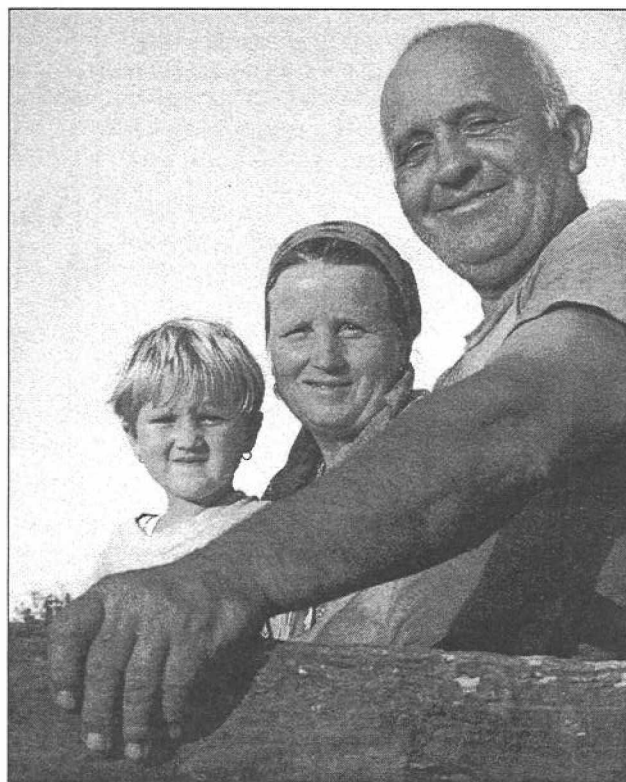
Futurologul Ian Pearson, apreciat de foarte multe companii britanice mari, dintre care concertul British Telecom (BT), pentru acuratețea aprecierilor sale referitoare la evenimentele viitoare, a declarat într-un amplu interviu acordat Agenției Reuters că aproape toți copiii născuți astăzi vor avea șansa să trăiască veșnic și că nu peste multă vreme vor apărea primele mașinării mai inteligente decît oamenii. „În următorii 20-30 de ani vom vedea mai multe schimbări decît toate cele înregistrate pînă în prezent”, a spus Pearson, a cărui principală activitate este consilierea corporațiilor în privința măsurilor care trebuie luate în vederea adaptării la cerințele pieței, pe termen mediu și lung. „Tehnologia evoluează cu o rată al naibii de ridicată”, a adăugat plastic futurologul.

Computere de 1.000 de ori mai inteligente decît Einstein

Acum la vîrsta de 39 de ani, Pearson spune că a fost preocupat de viitor înainte de a merge la școală, și că încă de atunci a fost oarecum îngrijorat de ceea ce astăzi se numește inteligența artificială. Pe baza tehnologiilor deja existente și a aprecierilor similare făcute de experți în informatică, Pearson estimează că „supercomputerele vor atinge nivelul inteligenței umane cîndva în jurul anului 2015, iar toate modificările (istorice) importante de atunci înainte vor fi făcute de inteligența artificială”. Computerele viitorului apropiat vor fi „de 1.000 de ori mai inteligente decît Einstein”, spune expertul britanic.

Computerele ne vor înțelege gîndurile

De asemenea, computerele inteligente, chiar dacă vor fi produse în serie (și poate vor deveni capabile să se reproducă singure), vor avea o personalitate distinctă, asemănătoare cu cea a omului.

Personalitatea în cauză este necesară atît pentru mai ușoara integrare a inteligenței artificiale în societatea umană, cît și pentru înlesnirea utilizării ei de către persoanele tehnofobe sau fără cultură informatică. Mai mult, în 30 sau 35 de ani, oamenii nici măcar nu vor mai trebui să comunice verbal cu computerele, care la acea vreme vor fi capabile să citească și să înțeleagă gîndurile. Pearson își petrece marea majoritate a timpului în anonim, citind tot ce se cheamă literatură de specialitate din toate domeniile. De profesie fizician, el afirmă că ideile sale cele mai bune (multe deja verificate) despre viitor îi vin în minte noaptea, în somn.

Tehnologia nemuririi ar putea fi desăvîrșită în 50 de ani

Referitor la cea mai importantă realizare din istoria medicinei – descifrarea și cartografierea preliminară ale genomului uman – Pearson este de părere că ea va face posibilă foarte curînd un vis străvechi al omenirii. „Doar dacă fetița mea (acum în vîrstă de 5 ani) nu o să aibă marea ghinion să moară prematur din cauza unui accident sau a unei maladii, ea o să aibă marea șansă să nu mai moară niciodată”, prezice Pearson. În opinia sa, în următorii 50 de ani oamenii de știință vor face progrese uluitoare atît în domeniul geneticii, cît mai ales în cel al nanotehnologiei.

Ana Blandiana

Ar trebui

Ar trebui să ne naștem bătrîni,
Să venim înțelepți,
Să fim în stare de-a hotări soarta noastră în lume,
Să știm din răscruce primară ce drumuri pomesc
Și iresponsabil să fie doar dorul de-a merge.
Apoi să ne facem mai tineri, mai tineri, mergînd,
Maturi și puternici s-ajungem la poarta creației,
Să trecem de ea și-n iubire intrînd adolescenți,
Să fim copii la nașterea fiilor noștri.
Oricum ei ar fi atunci mai bătrîni decît noi,
Ne-ar învăța să vorbim, ne-ar legăna să dormim,
Noi am dispărea tot mai mult, devenind tot mai mici,
Cît bobul de strugure, cît bobul de mazăre, cît bobul de grîu...

Romanța noului-venit

Străinule ce bați la poartă,
De unde vii
Și cine ești?...
Străinule de lumea noastră,
Răspunde-ne de unde vii,
Prin care lumi trăiești coșmarul nepovestitelor povești
Și-n care stea găsiți coloarea decoloratei nebunii?...

De unde vin?...
De unde pot veni, când ochii-mi,
Plini de regrete și tristeți,
Par două candelale aprinse în cripta morților poeți?
Priviți...
Sandalele-mi sînt rupte,
Iar toga ce mi-o dete-Apollo
În noaptea când pornii spre voi
Abia-și mai flutură albastrul de-a lungul umerilor goi
Sînt gol - Căci calea-mi fuse lungă
Și-n calea mea-nțînii pe rînd,
Pe toți cîți vrură să vă vîndă
Podoabe noi ce nu se vînd,
PE cei ce vrură să vă cînte romanțe noi,
Pe cei ce vrură
Să vă-ndrumeze spre mai bine -
Spre-acel frumos întrezărit
În armoniile eterne
Dintr-un sfîrșit
Și-un infinit,
Pe cei ce v-au adus lumina,
Pe cei ce i-ați primit cu ură
Și i-ați gonit cu pietre -
Pietre ce s-or preface-n pedestale
În clipa cînd vă va cuprinde beția altor ideale!...
De unde vin?

Eu vin din lumea creată dincolo de zare -
Din lumea-n care n-a fost nimeni din voi,
Eu viu din lumea-n care
Nu-i ceru-albastru,
Și copacii nu-s verzi, așa cum sînt la voi.
Din lumea Nimfelor ce-așteaptă sosirea Faunilor goi,
Din lumea cupelor deșarte și totuși pline-n orice clipă,
Din lumea ultimului cîntec,
Purtat pe-a berzelor aripă
Din țarm în țarm,
Din țară-n țară,
Din om în om,
Din gură-n gură, -
Din lumea celor patru vînturi
Și patru puncte cardinale!....

Deschideți poarta dar,
Și-n cale
Ieșiți-mi toți cu foi de laur,
Iar voi, ce măsurați cu versul gîndurile ce n-au măsură.
Veniți în jurul meu degrabă,
Și-n cîntul lirelor de aur,
Pomiți cu mine împreună
Spre lumea-n care nu-s castele cu punți
Și șanturi feudale,
Nici ruginite porți de-aramă, la care bat cei noi sosiți...
Veniți cu toți cît mai e vreme,
Și mai puteți cînta -
Veniți!...
Veniți, să vă aprind în suflet lumina stinselor făclii
Și-n versuri fantasmagoria și vraja noilor magii!
Iar cînturile voastre -
Cînturi cu care azi cerșiți o piine -
Să le-ncunun cu strălucirea aureolelor de miine!...

Dar poarta a rămas închisă la glasul artei viitoare.

.....
Era prin anul una mie și nouă sute opt - îmi pare.

Ion Minulescu

În expresia structurii sale temperamentale și a sensibilității sale particulare Minulescu e un artist sigur pe el, înzestrat cu un remarcabil simț al nuanțelor, putînd satisface și cele mai severe exigențe de gust. Numai pornind de la o asemenea perspectivă se poate defini locul real ocupat de Ion Minulescu în istoria poeziei românești de după 1900, contribuția lui înnoitoare la evoluția și diversificarea limbajului liric și a poeziei de fantezie și umor.

Matei Călinescu

Romanța inimii

lui Vladimir Streinu

Inimă - ciutură spartă -
Cui mai duci apă la poartă,
Dacă nimeni nu mai trece
Să-ți soarbă din apa rece -
Apă bună de descîntec
De la ochi pînă la pîntec?...

Inimă - ciutură goală -
Cine te spoi cu smoolă
Și te-ascunse în ogradă,
Nimeni să nu te mai vadă,
Ca să-ți mai cerșască apă
Cînd de sete gura-i crapă?

Inimă - ciutura mea -
Dă-mi să beau, dar altceva,
C-apa rece ți-au golit-o
Toți cei care ți-au sorbit-o!...
Dă-mi ce mi-ai păstrat doar mie -
Dă-mi un strop de apă vie!...

Ion Minulescu

(1881-1944)

Se naște la București, ca fiul unui negustor. Urmează liceul la Pitești și București.

În 1900, pleacă la Paris, pentru studii juridice, dar e fascinat de boema artistică familiarizîndu-se prin cafenele cu poezia simbolistă. Întors în țară, boemul visător are, deodată, extraordinar succes. Publică *Romanțe pentru mai tîrziu* (1908), *De vorbă cu mine însumi*, *Spovedanii*, *Strofe pentru toată lumea*, *Nu sînt ce par a fi*. Ultimele subliniază nota umoristică, amintind de Topârceanu. Romanul Roșu, galben și albastru e o savuroasă cronică de război, iar romanul autobiografic *Corigent la limba română*, luat din viața școlară, e încărcat de umor.

Cîntec de leagăn

Nani, nani...
Dormi în paza nesecatului izvor
De priviri
Ce te-nfășoară ca-ntr-o haină de mătase,
Nani, nani...
Ochii mamei au vegheat întreaga noapte,
Și-acum dormi, căci obosește dorm și florile din vase,
Și parfumurile lor,
Toate, unul cîte unul, pe-al tău leagăn se cobor.
Nani, nani...
Dormi în vraja-mpletiturilor de șoapte
Ce pătrund printre perdele
Și te-ndeamnă:
Dormi, căci somnul a cuprins de mult grădina -
Lacul,
nuferii,
castanii,
stînjeneii
și glicina - toate dorm.
Dorm toate-n paza albelor priviri de stele...
Dormi și tu - Prin candelabre, iată, - adoarme și lumina,
Dormi,
Și somnul tău să fie mai senin ca infinitul
Oglindit în necuprinșii ochi albaștri de femei,
Visul tău să fie visul Insulelor Boromee,
Visul tău să fie totul,
Tot, precum e răsăritul
Începutul celor bune și sfîrșitul celor rele.
Nani, nani,
Dormi în paza Ursitoarelor,
Și anii
Să te-mbrace-n infinitul fericirii.
Nani... nani...

Rînduri pentru carte

lui Ion Marin Sadoveanu

Carte -
Sora mea cea bună,
Din ce sfîntă-mpreunare
Te treziși la mine-n casă
Într-o noapte fără lună,
Cînd,
Cu coatele pe masă,
Obsedat de-același veșnic
Și suspect semn de-ntrebare
M-afundam în întuneric,
Ca un muc de luminare
Într-un sfeșnic?...

Carte -
Sora mea-nțeleaptă
Și cuminte,
Spune-mi, cine
Mă sorti frate cu tine
Într-o noapte fără lună,
Cînd -
Pe-aceeași cale dreaptă -
Ne trezirăm împreună,
Mîină-n mîină,
Ca-ntr-un raft de librărie
Unde numai dracul știe
Ce te-așteaptă?....

Carte -
Soră de beție,
De extaz
Și nebunie -
Magică bijuterie
De cuvinte
Și imagini
Mîzgălite pe hîrtie -
Cine te-mbrînci spre mine
Să te vinzi fără rușine,
Ca femeile pe bani?...

Carte dragă,
Nu știai
Că - oricine-ai fi -
Tu n-ai
Decît trei sute de... pagini
Iar eu,
Trei sute de... ani?...

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (16)

Pálffy Endre

redactor • profesor • istoric literar

Mult mai implicat în treburile comunității românești, decât colegul său Domokos Sámuel, de la activitatea didactică cu viitorii profesori de limbă și literatură română, la activitatea redacțională a ziarului românesc și formarea viitorilor jurnaliști, până la funcții de reprezentare, dotat cu perseverență și energii risipite în numele idealului identității comunitare, Pálffy Endre (1908–1975) [Andrei Pálffy, Palliatus] rămîne și personalitatea cea mai complexă construită. E vorba de o complexitate structural-temperamentală deschisă spre modernitate și sinteză, atentă la valoare, și care a știut să-și depășească dramele printr-o muncă intelectuală de proporții nemăsurabile. Față de colegul său, retras doar în umbra confortabilă a cercetării istoriei literare, Pálffy Endre și-a asumat și riscurile necruțătoarelor compromisuri ideologice ale timpului, dar și entuziasmul omului constructor, ridicînd baricade și exigente culturale care i-au asigurat, din interior, protecția libertății intelectuale.

În 1954, la împlinirea a trei ani de existență a ziarului românesc, *Libertatea noastră* îi amintește printre colaboratori pe Andrei Pálffy și Domokos S., ceea ce înseamnă că debutul acestora s-a produs înainte de acest termen.

Credem că **debutul la ziarul românesc** al lui Pálffy Endre are loc cu unele medalioane, nesemnate pentru început, precum cele despre Negruzzi (în nr. 7, 1 aprilie 1952), Nicolae Filimon (nr. 8, 16 aprilie 1952). Este anul cînd ziarul îl amintește și pentru activitatea lui de **profesor-îndrumător**, într-o acțiune pe teren cu studenții săi (Gheorghe Mesaroș, Gheorghe Ciotea, Ioan Samfira, Lazăr Sidonia) la Giula, Mîcherechi și Chitighaz (nr. 7, 1 aprilie 1952) și într-alta ținînd conferințe de pregătire profesională cu învățătorii (în nr. 9, 1 mai 1952). Continuă colaborarea cu articole aniversare (Mihai Eminescu, Ion Creangă, Ady Endre, I. L. Caragiale) pe tot parcursul anului 1954, dar fără să-și semneze materialele. În acest an, Pálffy Endre se întâlnește cu scriitori și profesori din România, Victor Eftimiu, Dimitrie Macrea, organizînd dialoguri cu studenții budapeștani, elevii și profesorii giulani. În numărul 17 din 19 august 1954 își semnează pentru prima oară articolul, o cronică literară la apariția manualului de *Istoria literaturii române*, cronică care certifică o analiză competentă și un stil critic deja format. Ziarul românesc este cel care găzduiește, ca în cazul lui Domokos Sámuel, primele exerciții critice,

înainte ca cei doi să publice în revistele de specialitate ale universității. Iată, în nr. 20, 30 septembrie 1954, Pálffy Endre publică un profil de scriitor român, D. Th. Neculuță, reeditat abia în anul următor în revista *Filológiai Közlöny*. În anul 1955, profesorul Pálffy Endre însoțește proaspătii profesori, Kertész Viorica, Teodor Cioca, Ioan Mészáros, Teodor Popa, într-o călătorie de studii în România (în nr. 11, 27 mai 1955). Simultan cu munca de perfecționare și de instruire a dascălilor de română, Pálffy Endre își menține rubrica de cronică literară la ziar, ridicînd valoarea paginilor literare. Înregistrează acum *Dicționarul limbii române literare contemporane* (în nr. 16, 4 august 1955) și publică studiul despre Dobrogeanu Gherea (în nr. 19, 16 septembrie 1955). În acest an este decorat pentru activitatea sa profesională și obștească. Continuă seria de întâlniri cu mari personalități academice și literare românești, precum acad. Emil Petrovici, acad. Al. Rosetti, poetul Eugen Jebeleanu. Anul 1957 îl găsește pe profesor în pragul candidaturii în știința literaturii, moment anunțat imediat de ziar, în nr. 4, 15 decembrie 1957. Susține cursuri de perfecționare alături de Domokos Sámuel și Ta-

más Lajos. În anul 1958 publică în ziarul românesc, tot înainte de revista filologiei budapeștane, studiul despre Octavian Goga (în nr. 5, 1 martie 1958) și este recenzat, la *Foaia noastră*, materialul despre critica literară românească, apărut în *Buletinul filologic al Academiei maghiare de științe*.

Anul 1958 este și momentul cînd Pálffy Endre ia conducerea temporară a ziarului (pînă în iulie, apoi din 1 septembrie 1958 pînă la 1 mai 1959), după plecarea în concediu a lui Petru Anton, constituind de pe acum un motiv serios de angajare a **redactorului** și de a produce o vigoare a periodicului românesc (începînd cu nr. 10, 15 mai 1958). Este ocazia pentru jurnalistul cultural de a aduce în acest an de redacțieșef cîteva deschideri ale ziarului: prima este invitarea la susținerea unei rubrici de limbă a prof. Tamás Lajos (*Din viața cuvintelor*). A doua este antrenarea la colaborare a unor scriitori români renumiți (Petru Dumitriu, Marin Preda, Otilia Cazimir). În al treilea rînd, sub șefia sa ziarul achiziționează cîteva nume de tineri jurnaliști ai românilor, Gheorghe Petrușan, Vasile Roxin, Ana Varga. A primit ziarului și o direcție culturală mai largă, o libertate a atitudinii și expresiei articolului cultural. După revenirea lui Petru Anton în redacție, chiar și scrierile lui Pálffy Endre se refugiază spre zona protectoare a notelor de călătorie (nr. 16, 15 august 1959, nr. 2, 15 ianuarie 1960). Retragera din sfera studiilor literare de presă spre același domeniu al pregătirii și perfecționării activității didactice a studenților continuă pe tot parcursul anilor 1960–1962, cînd Pálffy Endre finalizează un proiect didactic și științific de mare importanță pentru școala românească. Ziarul înregistrează, salutar, prin semnătura fostului său student, Ghe. Mesaroș, o cronică literară la tratatul profesorului Pálffy, *Istoria literaturii române* (în nr. 5, 1 martie 1962). Profesorul îl relansează acum pe redactorul-șef al gazetei românești.

Perioada dintre nr. 10/15 mai 1962 și nr. 2/15

ianuarie 1968, cînd Pálffy Endre conduce redacția *Foii noastre*, din etapa ei budapeștană, o considerăm, din unghiul valoric al istoriei ziarului românesc, drept cea mai fecundă în cîștiguri de substanță, atît sub aspectul unui nou val de jurnaliști, cît mai ales sub acela al diversificării structurale, de la rubricatură, conținut, atitudine. În primul rînd sînt reactivate și reorganizate paginile pentru tineret (*Pentru tineretul nostru*), care permit accesul talentelor de la nivelul liceului la cel studentesc. Dacă ar fi să amintim că în acest interval se afirmă ca jurnaliști Vasile Roxin, Livia Santău, Alexandru Király, Sass Ervin, Kollányi Gyula, Szűcs Lajos, Ioan Halász, Teodor Băican, Petru Mihoc, Gh. C. Mihăiescu ar fi incompletă însușirea. Tot sub conducerea sa se redeschide dialogul direct cu cititorii, prin formula *Poștei redacției* la care bat tineri-viitori colaboratori și jurnaliști, Ștefan Oroian, T. Otlăcan, Gh. Grosz, Teodor Cosma, inițierea unor concursuri de creații literare pentru scriitorii comunității. Un alt cîștig este susținerea paginii literare cu studii de mare valoare, din partea lui Domokos Sámuel, Pálffy Endre (Arany și Coșbuc, în 1967) și promovarea unui spirit critic obiectiv, chiar polemic, într-un dialog al ideilor. Presiuni de tot felul, ca și compromisurile la care era constrîns (unele articole festive, de conjunctură, scrise acum), dramele sale personale îl determină să abandoneze bătaia pentru redacția ziarului la începutul anului 1968. O face schimbîndu-și nu numai semnătura de ziar (semnează de acum *Palliatus*) dar și prestația scrisului său literar. Articolele devin mai strînse, într-un stil agitat și alert, tonul nervos critic, retrăgîndu-se prea abrupt din presă, după revenirea ziarului la Giula, în 1971. După cum, mult prea nedrept a fost așezată tăcerea redacției peste profesor, redactor, scriitor și om, trecînd în vremelnicie o personalitate de marcă a intelectualității.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: *Petru Popuța (17)*, *Marius Turcu (18)* și alții.

O zi plăcută la Hungaroring

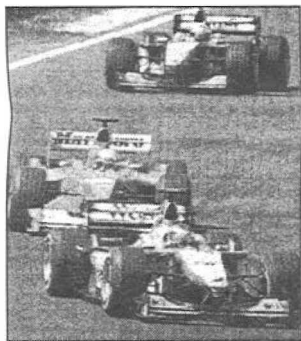

Un start emoționant... și apoi nimic deosebit

Cînd în anul 1986, în numai 8 luni, a fost construit Hungaroringul de lângă Mogyoród, din 700 de milioane de forinți, nimeni nu ar fi crezut că ideea „Campionatului Roșu” a lui Bernie Ecclestone va supraviețui 2-3 etape. Distinsul domn britanic, cunoscut ca „ambasador plenipotențiar” al Formulei 1, a dorit să deschidă o poartă, prin cortina de fier, spre Răsărit. Ideea lui Ecclestone a fost atît de bună, încît la sfîrșitul săptămînii trecute (între 11-13 august), a fost organizată cea de a 15-a competiție F-1 la Hungaroring. În plus, contractul dintre FIA și Hungaroring Sport Rt. garantează competiții de F-1 pînă în anul 2006.

Traseul a fost construit deci în 1986, într-un timp record: în martie s-a turnat încă betonul, iar în luna iunie a fost organizată deja prima competiție, numită Cupa „Pace și Prietenie”. Peste două luni, la 7 august au bubuit „uriașele” la antrenamentul pentru F-1. Pe

atunci, membrii echipelor l-au mai întrebat pe Nádasi János, vicepreședinte al MAMSZ-ului de atunci, dacă în Ungaria se găsește carne și lapte... Sau dacă trebuie să-și aducă cu ei pîine... Atunci, în 1986, la prima competiție F-1 din Est, Niki Lauda, pilotul preferat al publicului maghiar, a participat numai ca civil.

La cea de-a 15-ea ediție a competiției de la Hungaroring, mai bine zis, la întrecerile premergătoare din ziua de sîmbătă, cum v-am informat săptămîna trecută, am participat împreună cu Andreea

Gurzău, cîștigătoarea jocului din Foaiă românească. Iată cu ce impresii s-a reîntors acasă tînăra giulană de numai 17 ani.

— E adevărat că întrebările din pagina de sport a Foii nu au fost prea ușoare, cîteodată trebuia să caut și prin cărțile de la bibliotecă răspunsurile corecte, dar așa, ulterior, cred că a meritat să mă lupt să cîștig acest bilet de intrare la Formula 1. Dacă va fi inițiat un astfel de concurs și la anul, voi participa din nou.

Știam că F-1 este un sport care atrage mii și mii de oameni, dar cîtă lume am văzut sîmbătă, la antrenamentul de măsurare a timpului?! Cu toate că biletele au fost foarte scumpe. Cînd am intrat în Mogyoród, am văzut mulți polițiști, care au coordonat circulația. Lîngă parcare, au fost multe chioscuri, unde am putut cumpăra suveniruri (steaguri, tricouri, pălării, etc.) cu portretul favoriților noștri. Deși acestea au fost foarte scumpe, de ex. o șapcă a costat 2.000 de forinți, toată lumea le cumpăra, și după un timp abia am mai văzut oameni care să nu aibă pe ei cîte ceva de culoare roșie sau argintie. Am văzut mai multe grupuri, unde prietenii nu întotdeauna erau suporterii aceluiași pilot. După victoria lui Schumacher, unii suporterii foarte calmi, în timp ce și-au bătut berea rece, spuneau: „Las' c-o să vedem mîine. Aceasta încă nu înseamnă că el va cîștiga mîine.” Nu așa au reacționat copiii, care erau suporterii mai înflăcărați: cei care au ținut cu Häkkinen, erau supărați că nu favoritul lor a cîștigat, și se certau... Deci, atmosfera a fost foarte bună și sîmbăta. Victoria sau înfrîngerea i-a apropiat pe oameni, fără să conteze cine de ce naționalitate este. La „Marele Circ” de la Hungaroring au fost suporterii din Italia, Finlanda, Elveția,

Slovacia, Germania, dar și din România, precum am văzut de pe numărul mașinilor.

Sîmbătă, Michael Schumacher nu i-a cruțat pe adversarii săi și a cîștigat antrenamentul de măsurare a timpului pomind de pe locul 6.

Duminică, la competiția adevărată de F-1, peste 100.000 de suporterii au fost curioși să vadă la fața locului, cine va fi cîștigătorul... Oare cîte runde va parcurge de data aceasta „Schumi”? Cîte și ce accidente vor fi?

Piloții au pornit de pe linia de start în ordinea următoare: M. Schumacher, D. Coulthard, M. Häkkinen, R. Schumacher, R. Barrichello și H. H. Frentzen.

După un start fenomenal,

Mika Häkkinen a scris din primul moment istoria cursei: în chiar primul viraj l-a depășit pe german, astfel a condus șirul piloților și a adus victoria pentru grupul constructorilor McLaren-Mercedes. Degeaba a pornit M. Schumacher, de pe linia 1 de start, pentru că nu a fost destul de atent, și această frîntură de timp a fost valorificată de Häkkinen ca să-l depășească și să nu-l mai lase în față. Iar Ferrari nu s-a dovedit destul de rapid ca să mai depășească. Coulthard, de pe locul 3, l-a urmărit pe Schumacher pînă în ultima clipă, tot timpul atacîndu-l din spate. Toată competiția a fost foarte interesantă și emoționantă, mulțumită piloților, constructorilor și organizatorilor. **MIC**

Piloți:

1. Mika Häkkinen (McLaren-Mercedes) timpul 1:45:33.869, viteza medie 173,954 km/h, 306,075 km.
2. M. Schumacher (Ferrari)
3. D. Coulthard (McLaren-Mercedes)
4. R. Barrichello (Ferrari)
5. R. Schumacher (BMW-Williams)
6. H. H. Frentzen (Jordan-Mugen-Honda)

Tabela de punctaj:

1. Häkkinen 64 p.
2. M. Schumacher 62 p.
3. Coulthard 58 p.
4. Barrichello 49 p.
5. Fisichella 18 p.
6. R. Schumacher 16 p.

Constructorii:

1. McLaren-Mercedes 112 p.
2. Ferrari 111 p.
3. BMW-Williams 24 p.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național, divizia II.

Giula-Ciorvaș 1-0

Campionat județean, Bichiș, divizia I.

Bătania-Kondoros 2-2

Tótkomlós-Micherechi 3-0

divizia II.

Cristor-Aletea 3-0

Campionat național, Bihor, divizia I.

Jaca-Hajdúböszörmény 1-3

Leta Mare (nu a jucat)

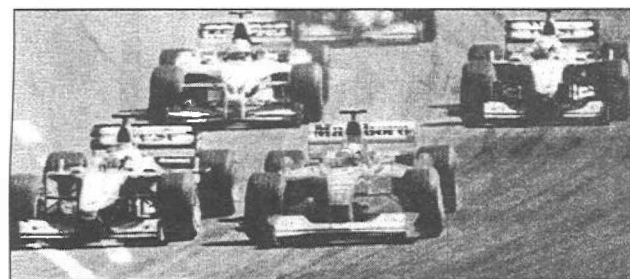
Următoarele meciuri de fotbal

19 august 2000 (sîmbătă)

Jamina-Giula 17.00
Szeghalom-Bătania 17.00
Jaca-Tiszacsege 16.30

20 august 2000 (duminică)

Micherechi-Körösladány 17.00
Aletea-Füzesgyarmat 17.00
Leta Mare-Balmazújváros 16.30

ROMÂNIA

Luni, 21 august
11.00 Callatis 2000 (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Puncte cardinale 13.50 Drumul spre Europa 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Agenția de plasare 17.30 Garantat 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Iară-mă! 20.45 Cu ochii în patru 21.35 Serial. Cazuri ciudate 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Marele Jazz.

Marti, 22 august
6.00 Telematinal 10.55 TVR Cluj 11.10 Serial. Cazuri ciudate 12.00 Drumul spre Europa 12.10 Serial. Felicită 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Conviețuiri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Seniorii cetății 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Medicina pentru toți 17.30 Garantat 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Sport 19.45. Sport 19.45 Serial. Justiție militară 20.35 Fotbal: Galatasaray Istanbul-St. Gallen, (Elveția) 22.50 Jurnalul de noapte 23.05 Telecine-mateca. Automobilul.

Miercuri, 23 august
6.00 Telematinal 10.35 TVR Cluj 11.10 Serial. (R) Justiție militară 12.00 Lumini ale creatorilor din umbră 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Telecine-mateca (R). Automobilul 15.05 O vedetă... Popu-lar 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Impas în doi. Minoră cu doi copii 17.30 Garantat 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Serial. Justiție militară 20.35 Recurs la morala 21.20 Film. Fetele din Piața Spaniei 22.25 Jurnalul de noapte 23.15 Lumea dansu-lui.

Joi, 24 august
6.00 Telematinal 10.20 TVR Timișoara 11.20 Serial. (R) Justiție militară 12.10 Tezaur folcloric (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Destinul unei națiuni. Titus Maiorescu 14.00 Conviețuiri 15.00 Evrika 15.30 Librăria pe rați 16.00 Obiectiv Europa 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Casa mea 17.30 Gar- rantat 100% 18.00 Agendă Mamaia 2000 18.10 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Fotbal: FK Pobeda (Macedonia) - Universi- tatea Craiova 21.30 Festivalul și concursul de mu- zică pop, Mamaia 2000 23.00 Jurnalul de noapte 23.10 Doppo Festival.

Vineri, 25 august
6.00 Telematinal 9.00 Agendă Mamaia 2000 12.00 Secolul XX văzut de David Frost. Documentar 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Top Voiaj 14.30 Emisiune în limba germană 15.55 Fotbal: FCM Bacău - FC Ar- ges 16.00 Agendă Mamaia 2000 18.10 Corect 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.30 Festivalul și concursul de muzică pop, Mamaia 2000 20.45 Fotbal: Galatasaray Istanbul - Real Madrid 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Doppo Festival.

Sâmbătă, 26 august
6.00 Galatasaray Istanbul - Real Madrid (R) 7.30 Desene animate 8.00 Desene animate 8.50 Serial. Zorro 9.45 Agendă Mamaia 2000 9.55 Români fără frontiere 10.50 Film. Microcosmos 12.10 Serial. F.B.I. C-16 13.00 Arca Marinei 15.05 Auto Club 15.35 Spectacolul lumii 16.05 Serial. Dinastia Strauss 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Agendă Ma- maia 2000 18.10 Serial. Hotel Payne 18.35 Serial. Ai vrea tu! 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul și Concur- sul de Muzică Pop, Mamaia 2000 21.00 Serial. Nicodată nu e prea târziu! 21.55 Jurnal 22.00 Reci- tal divertis 22.40 Săptămâna sportivă 23.00 Doppo Festival.

Duminică, 27 august
6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței 8.00 Desene animate. Donald răpitorul la 50 de ani 8.25 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 9.25 Agen- da Mamaia 2000 9.35 Viața satului 11.30 Tezaur folcloric 12.20 De luni pînă duminică 13.00 Națio- nal TV Binge Liberty 16.00 Fotbal: FC Brașov - Rapid București 18.00 Agendă Mamaia 2000. 18.05 Intre speranță și dezamăgire 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul și Concurusul de Muzică Pop, Mamaia 2000 21.00 Mamaia 2000 22.35 Jurnalul de noap- te 22.40 Duminica sportivă 23.00 Doppo Festival.

TVR

Luni, 21 august
11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2. 14.30 Me- dalion de interpret (R) 15.00 Știri 15.05 Serial. Obs- esia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Concert 18.45 Film. Un ținut îndepărtat 20.25 E dreptul tău! 20.55 Sport plus 21.35 Lumea vitezei 22.15 Știri 22.20 Retrospectivă premiilor APTR-1996 23.30 TVM Mesager.

Marti, 22 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 7.35 Toți, împre- ună 8.20 Nouă meserii mari (R) 8.35 Top TVR 2 (R) 9.30 Grădina lui Cupidon (R) 10.50 Un popas pe săptămână (R) 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara An- drea 16.40 Serial. Femeia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Arhitectu- ră și geografie sacră 18.55 Credo 19.50 Spațiu francfon 20.20 Puls 2000 21.05 Călătorind prin țară 21.20 Film. Insula 22.05 Știri 22.10 Documentar 23.05 TVM Mesager.

Miercuri, 23 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.35 Toți, împreună 8.35 Docu- mentar (R) 9.30 Ferma (R) 10.30 Spațiu francfon (R) 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2. 14.30 Călătorind prin țară (R) 14.45 Documentar 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara An- drea 16.40 Serial. Femeia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Docu- mentar 19.00 Film. Fata Morgana 20.20 Mit și istorie 21.05 Călătorind prin țară 21.20 Film. Insula 22.05 Știri 22.10 Documentar 23.05 TVM Mesager.

Joi, 24 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.35 Toți, împreună 8.20 Antolo- gia jocului popular (R) 8.35 Documentar (R) 9.30 Orizont spiritual (R) 10.00 E dreptul tău (R) 10.30 Arca lui Noe 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2. 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara An- drea 16.40 Serial. Femeia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Docu- mentar 18.35 Cinematograful de artă. Unchiul Vania 20.15 Turnul de control 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Un secol de cinema. Îmi amintesc 22.00 Știri 22.05 Enigmatica Terra 22.35 Armonii clasice 23.50 TVM Mesager.

Vineri, 25 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia ispititoare 7.35 Toți, împreună 8.25 Virtuozii ai instrumentelor populare (R) 8.40 Serial. Femeia ispi- toare 9.30 Documentar 10.00 D'ale lui Mitică (R) 10.30 Arca apărării (R) 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Tradiții 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Se- rial. Femeia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Televiziunea dragos- tea mea! 19.00 Grădina lui Cupidon 20.15 Afaceri la cheie 20.45 Călătorind prin țară 21.00 Știri 21.05 Film. Viața e o carte 22.50 Armonii clasice 23.05 TVM Mesager.

Sâmbătă, 26 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.35 Toți, împreună 8.20 Osia Lumii 8.50 Film. Nu mai sînt tineri 10.20 Film. Nu mai sînt tineri 11.55 Barocul altfel 12.25 Documentar 13.20 Serial. Un înger adolescent 13.45 Știri 13.50 Atlas 14.20 Serial de călătorii 15.20 D'ale lui Mitică 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Fe- meia ispititoare 17.30 Telematinal TVR 2 17.40 Serial. Lumini și umbre 18.45 Top TVR 2 19.40 Adevărate povești hollywoodiene 20.30 Serial. Primul val 21.20 Știri 21.25 Serial Star Trek 23.15 Film. Nestor Burma și frumoasa pariziancă 23.45 TVM Mesager.

Duminică, 27 august
6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia ispititoare 8.30 Orizont spiritual 9.00 Ferma 10.00 Un popas pe săptămână 10.15 Documentar 11.10 Arca lui Noe 11.40 Start Rec. Magazin științific 12.25 Arta apărării 12.55 Desene animate 13.20 Serial. Un înger adolescent 13.45 Știri 13.50 Docu- mentar 14.00 Documentar 14.30 Serial de călătorii 15.15 Medalion de interpret 15.45 Serial. Domnișo- ara Andrea 16.35 Serial. Femeia ispititoare 17.30 Te- lematinal TVR 2 17.40 Documente culturale 18.30 Film. Renunțarea la fantomă 20.00 Video-clipuri 21.00 Se- rial. Primul val 21.00 Știri 21.05 Serial. Beavis și Butt-head 21.30 Teatrul Național de Televiziune pre- zintă: Cumetrele 23.10 TVR Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local si- tuat pe frecvența 12202.75 MHz. În Româ- nia, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 - 10.00 (ora României).

Luni, 21 august
21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A - Rezumat 3.00 Știrile ProTV - Știrile despre viață pur și sim- plu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 22 august
21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 23 august
21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimi- neața, ProTV e al tău!

Joi, 24 august
21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 25 august
21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă, 26 august
21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă - Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 27 august
21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Elapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeliile despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372
E-mail: inbox@rve.net
- muzică - știri locale și BBC - emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultăți RVE non stop și pe internet la: <http://www.rve.net>
TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15-21.45
SW 31 și 49 m - vineri: 18.30-18.45 - sîmbătă: 18.00-18.45 - duminică: 18.30-18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

21 AUGUST, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 10.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața români- lor din Ungaria 11.55 Încheiere.

22 AUGUST, MARTI (redactor: Anamaria Brad)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor - curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 AUGUST, MIERCURI (redactor: Rita Ruja)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 AUGUST, JOI (redactor: Adam Bauer)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săp- tîmînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foia românească” 11.55 Avan- premiera „Ecranul nostru” 11.00 Magazinul „Lu- mea femeilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Virșet 11.50 Știri și curi- ozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 AUGUST, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calenda- ristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 Party Time - magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” - maga- zin euroregional 15.58 Încheiere.

27 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calenda- ristice 14.40-15.30 Retrospectiva săptămînii (spi- cuiri din interviurile și reportajele difuzate pe par- cursul săptămînii) 15.30 Emisiune religioasă orto- doxă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezin- tă emisiunea românească, difuzată pe țară. Suma- rul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe fîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

23 august 2000 (m1 ora 13.25)
Reluare: 26 august 2000 (m2 ora 10.45)

Programul prevăzut al emisiunii românești: Magazinul românilor din Ungaria săptămîna vii- toare vă va relata despre împlinirea din 16 august a președinților de autoguvernări minoritare pe țară cu ministrul Justiției David Iblolya și cu noul președinte de stat Mădă Ferenc. Miercuria vii- toare, cine se va așeza în fața televizorului va fi introdus și în atmosfera unui concert deosebit, pentru că nu demult la Giula a concertat Corul Preludiu din Pitești. Această formație se numără între cele mai importante grupări corale din Ro- mânia. Fiți alături de „Ecranul nostru” și săp- tîmîna viitoare!
Realizator: Ștefan Crăsta

Cursuri românești la Baia Mare

Al șaselea an, consecutiv, la Baia Mare s-au desfășurat „Cursurile de limbă, cultură și civilizație românească”. Școala de vară a început la 15 iulie și s-a încheiat la 4 august 2000. Cursurile au fost organizate și finanțate de Fundația Culturală Română, condusă de academicianul și scriitorul Augustin Buzura, cu sprijinul prefecturii Județului Maramureș și a cotidianului local „Graiul Maramureșului”.

O zonă pitorească

Alegerea zonei pitorești a Maramureșului pentru cursurile internaționale are și un substrat sentimental, legat de originea președintelui Fundației Culturale Române. Domnul Buzura s-a născut la Berința, și anii de tinerețe i-a trăit în Baia Mare.

Maramureșul se află în nordul României, are vecini ca Ucraina și județele Sălaj, Cluj, Bistrița, Suceava, Satu Mare. Pe relieful ei găsim cîmpii, dealuri, munți, râuri și lacuri artificiale. Are o suprafață de 630.656 km², cu o populație de 535.124 de locuitori. Centrul regiunii Maramureș este orașul Baia Mare, care se află la poalele Munților Gutâi, reprezentînd un vechi centru de minerit (baie = mină). Este orașul cel mai important din Maramureș. În centrul orașului se ridică o veche clădire cu ziduri groase și porți boltite, amintind de orașul medieval. Dincolo de istoria pe care o păstrează, Baia Mare este considerat centru al metalurgiei neferoase din România. Cel mai interesant muzeu al orașului este Muzeul de mineralogie, în care sînt expuse flori de mină și splendide mostre din diverse tipuri de roci.

Dorința de a cunoaște limba română

Cursurile de vară de la Baia Mare au fost destinate, în primul rînd, profesorilor, studenților și doctoranzilor, care mani-

festă interes și curiozitate pentru limba, literatura și cultura română, și totodată pentru bucătăria, muzica și dansul popular românesc.

Școala de vară a fost deschisă de Nicoleta Toia, regizor de teatru, Dragoș Șeuleanu, director general executiv la Radio București și Gheorghe Mihai Birlea, prefectul județului, care de la bun început ne-a atras atenția, că în Maramureș vom vedea totul viu, ce în țările noastre (a cursanților) se păstrează numai în muzee. Ultimul act al deschiderii a fost lansarea cărții „Dialoguri în centrul Europei”, autor Gheorghe Pîrja, redactor-șef adjunct al cotidianului „Graiul Maramureșului”. Domnul Pîrja în fiecare an se află mult timp între cursanți, stă de vorbă cu ei, ia interviuri care sînt publicate în cotidianul județean. Cartea conține cîteva dintre aceste dialoguri. Am fost tare mîndră cînd am citit dialogurile cu doi foști cursanți, care aparțin comunității noastre: Maria Ruja din Micherechi și Kovács Attila din Bichișciaba. Dl. Pîrja nici în anul acesta n-a făcut altceva, decît a fost tot timpul alături de noi și ne-a luat interviuri, adunînd material pentru cel de-al doilea volum.

Și harta cursanților din vara aceasta a fost destul de colorată. Am fost participanți din Belgia, Bulgaria, Coreea de Sud, Italia, Japonia, Iugoslavia, Marea Britanie, Polonia, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, SUA... Mi-am și pus o întrebare: „Oare de ce mulți dintre românii noștri nu mai vor să

vorbească limba română?” Cînd alții și la o vîrstă mai înaintă (de ex. profesorul din Coreea de Sud, la 67 de ani a făcut un efort extraordinar pentru a însuși limba) se gîndesc să învețe încă o limbă, care nu-i alta decît româna.

Folclorul înseamnă identitate

Programul de studiu a fost destul de riguros: în fiecare zi stăteam la cursuri de dimineața pînă seara. În schimb, sîmbăta și duminica am făcut excursii. Cursurile au avut o concepție modernă, de standard european, foarte bine organizate. Și atmosfera, în care ne găseam, era caldă. Directorul de program, doamna Nadia Moșanu, ne-a asigurat legături cu profesorii cursului. Am avut ocazia să învățăm de la ei, în timp foarte scurt, multe lucruri noi.

Iată doar cîteva: Prof. univ. dr. George Achim (Universitatea de Nord, Baia Mare) ne-a vorbit timp de 3 ore despre poezie și despre modernitatea limbajului poetic al lui Nichita Stănescu. Nici nu ne putem imagina cîte definiții are poezia, de ex.: poezia e o INSPIRAȚIE, o CARISMĂ, un FLUX SUPRACONȘTIINȚEI IDEILOR, e INDIVIDUALĂ, e ca un JOC, ca un MITIC. Autorul cărții cunoscute și la noi, „Românii și România”, dr. Ioan-Aurel Pop (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), ne-a ținut prelegeri cu subiectul: *Civilizația românească medievală între Bizanț și Occident; Românii și latinitatea; Statul și instituțiile sale; Cultura scrisă; Arhitectura religioasă*. După ce am cunoscut - mai adînc - istoria poporului român, a sosit academicianul, prof. univ. dr. Gheorghe Chivu (Universitatea București) să ne

prezinte „Modelul latino-romantic și limba română literară”.

Ce rost ar fi avut cursurile acestea fără folclor?! Reprezentanta Academiei Române, doamna dr. Sabina Ispas ne-a introdus în „Istoria cîntată între ritual și ceremonial: colind și baladă”. Prelegerea ei a fost ilustrată și cu filme, din care am aflat foarte multe lucruri interesante, și am văzut obiceiuri pe care le mai practicau și străbunii mei cu mulți ani în urmă. Bănuiam și pînă acum, dar la Baia Mare mi-am dat seama că folclorul românesc e cel mai unitar din Europa. Prin ce se dovedește faptul acesta? Prin identitatea de grup și prin unitatea limbii române.

Avem oare nevoie de folclor?

Dragi cititori, v-aș pune o întrebare retorică: Societatea modernă are sau nu are nevoie de folclor? Știți că dacă nu ar fi existat jocurile populare cu măști, poate azi n-am avea teatru? Regizorul Nicoleta Toia ne-a prezentat istoria teatrului, mîrturisindu-ne că „Teatrul e o lume. De multe ori e mai adevărată decît lumea, decît viața”. Ce sînt jocurile cu măști? Trupe ocazionale care prezintă jocuri rituale, fiecare legate de un eveniment, ca de exemplu: nuntă, sărbători de primăvară (semănatul, secerișul, etc). Cultul morții avea un rol important (chiar începînd de la traci). Jocurile se dezvoltau, apărînd jocul cucilor (de la cuc), care erau călușari mascați (practicile acestea spectaculoase sînt practicate și azi în sudul României); iar mai tîrziu apar jocuri-

le cu păpuși cu eroii lor caraghios. Pas cu pas ajungem la apariția teatrului cult. În anul 1816, la Iași se naște teatrul românesc.

În pragul secolului nou, și pe români îi preocupă globalizarea, problemele adopției la normele și standardele internaționale. Tema aceasta a fost introdusă de lectorul universitar dr. Dorin Todoran (Universitatea de Nord, Baia Mare).

Spațiul nu ne permite să scriem mai pe larg despre prelegerile cursurilor de la Baia Mare. Dar cum v-am amintit și la început, n-am stat tot timpul în bancă. După-masa fiecărei zile am avut ocazia să alegem dintre programele opționale propuse de către organizatori: ședința atelierelor de cîntec și dans;

ședința atelierului de artă populară și ședința atelierului de artă culinară.

Cu colegul meu din Ungaria, Ioan Nemeș din Leta Mare, am vizitat ședința atelierelor de cîntec și dans, dar totodată am făcut cunoștință și cu bucătăria internațională și românească din Maramureș.

Trebuie să amintesc și numele hotelului unde am locuit și unde am fost foarte bine primiți. În orașul Baia Mare, înconjurat de fermecătorul peisaj al munților bogați în aur și al pădurilor de castani, „Hotelul Carpați” ne-a oferit cea mai bună cazare. Aproape 3 săptămîni am trăit „ca regi” în acest hotel de lîngă malul rîului Săsar.

În numărul următor al Foii românești vă voi povesti despre excursiile pe care le-am făcut în Maramureș. Vera Gurzău

